

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 90 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peti-vrata
mal oglas po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. In večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vračaja, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana štef. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Pot neizprosne
usode

Zgodovina si ni mogla izmisliti — tako pripominja socialdemokratska »Arbeiterzeitung« — bolj krute šale kakor je deportacija Trockega in njegovih tovarišev v Sibirijo. Može, ki so pomagali strmoglaviti carski režim, so njihovi sodelavci poplačali tako, kakor bi jih bil car, če bi bil premagal revolucijo.

To je res kruta ironija, dvomimo pa, da li bi bili gospodje od »Arbeiterice«, ki so nasprotno svojim političnim in kulturnim nasprotnikom vse kaj drugega kot prizanesljivi, ravнали drugače kakor gospod Stalin, če bi bili oni na njegovem mestu. Zgodovina nas uči, da so stranke, čim bolj krvava je bila pot, po kateri so prišle do oblasti, tem bolj nasilno to prisvojeno oblast branile. Psihologično pa je utemeljeno, da se v tem slučaju oblast brani z večjo brezobzirnostjo napram lastnim strankarskim pristašem nego napram principijelnim nasprotnikom, ker so prvi po ustaljenju novih razmer novemu redu neprimerno bolj nevarni negoli drugi. Gospod Stalin ni ravnal nič drugače kot svojčas v Franciji desničarski thermidorijanci, ki so poslali Robespierrea in njegove tovariše na isti šafot, na katerem so bili le-ti dali usmrtiti hekatombe monarhistov.

Komunistična opozicija je delala brez dvoma velike napake. Trockij je privabljal v krog svojih simpatizerjev od monarhističnih elementov do antiboljševiških socialistov vse, ki so ali resnični demokrati ali si pa od demokracije obetajo preobrat v svoj prid. To seveda ne bi bila napaka, če bi si bil Trockij osvojil moč, da vladajočo strujo stranke strmoglavil — bila bi le v slučaju neuspeha nesreča. Če bi pa bil zmagal, bi bil v najmilejšem slučaju poslal tovariša Stalina okuševati prijetnosti Sibirijske ali tropične klime Turkestan. Napaka je bila v tem, da je bilo gesto Trockega lažno in da je bil primoran to sam priznati, ko se je razkrinkal kot zagovornik radikalnega prednepskega komunizma, ki ne pozna nobenih kompromisov in je vse kaj drugega nego »demokratičen«. Ta notranja lažnost mu je namah odtujila vse bodisi iz demokratizma bodisi iz monarhizma komunizmu nasprotnke kroge, kakor tudi one komuniste, ki so samo proti sedanjim vladodržcem in sanjajo o »bonapartizmu«. Saj si tudi le-ti ne želijo povratka »vojnege komunizma«, ki bi moral nujno vesti do kontrarevolucije, ker bi se le-ta mogla opreti na kmetsko prebivalstvo, kateremu so tendence »troicizma« globoko sovražne. Ni dvoma, da bi bil Ljening, da je še živ, svojemu tovarišu pripravil isto usodo kot mu jo je sedaj Stalin.

Opozicija Trockega je kot taka odpravljena. Kmetijske mase so ji načeloma nasprotno. Kontrarevolucija je spoznala, da si od nje ne more ničesar obetati. Sovjetski gospodarski krogi, ki najbolj realno mislijo, se pa tudi ničesar bolj ne boje ko povratka onih časov, ko je ves svet Rusijo bojkotiral. Delavstvo, kolikor je s Trockim simpatiziralo, pa je zdaj izkusilo, da se z vladajočo stranko ni dobro spustiti v preočito borbo, večine pa Trockij itak ni imel za seboj. Ruski delavec dobro ve, da so njegovi materijalni interesi pod kompromisno politiko tovariša Stalina boljše spravljani kot bi bili pod njegovimi ultraljeninovskimi nasprotniki, ki si želijo »permanentne revolucije«, — in da so žrtve, ki jih mora pod sedanjim režimom doprinositi, zanj več vredne kot navidezna vseoblast delavstva, ki bi bila vsak trenutek orožena. Vladajoči krogi pa so tudi dovolj izvežbani v umetnosti, da potolažijo delavca, ki je v svojih čistih komunističnih idealih razočaran, z upanjem, da bo svetovna revolucija tem temeljitejša, čim pozneje bo prišla...

To je tako rekoč dejanska plat vprašanja, kakor se nam predstavlja danes. Moti se pa, kdor misli, da bo vedno tako ostalo. Da opozicije ne omalovažujejo, so vladajoči dokazali sami s svojimi drakonimi odredbami. Ne bojijo se toliko Trockega kolikor onega, ki bo bolj pameten in srečen od njega. Sibirski eksperiment ima služiti v grozeče svarilo tistemu, ki bi se mu zahotelo posnemati historični zgled onih, ki so se koristili z uspehom thermidora. Iz najkrutejšega nasilja rojena revolucija neizogibno terja drugo. Stalin ji utira uspešno pot, po kateri bo prišla preko njega in nič ne bo moglo odvrniti od njega samega usode, ki je po njem zadela njegove tovariše. Le da bo efekt tega preobrata drugačen in človeštvu bolj v blagor, nego bi bil oni, ki ga je bil zamislil Trockij. Stalin pa se bo mogel tolažiti takrat, ko bo bil onemu, kar ima priti, mnogo

Nov atentat v Južni Srbiji

Makedonski revolucionarni odbor pošilja sedaj žene-atentatorke na naše ozemlje — Ubijanje naših upravnih uradnikov — Umor na cesti — Atentatorka aretirana

r Belgrad, 13. jan. (Brz. »Slov.«) Današnja »Pravda« poroča iz Skoplja: V trenutku, ko se je našim oblastem v južni Srbiji posrečilo popolnoma onemogočiti delovanje razbojniških makedonskih komitejev in onemogočiti prehod njihovih trojk na naše ozemlje, se je v Skoplju odigral nov strašen atentat. Ta atentat kaže, da člani MRO ne izbirajo nobenih sredstev. Sedaj so pričeli z novimi metodami. Za svoje temne cilje so uporabili žene, da bi na ta način odvrnili s sebe vsak sum in si zagotovili svojo akcijo. Akcija je naperjena proti tistim dobrim in vestnim našim uradnikom, ki so tudi onemogočili njihovo akcijo ter odkrili njihovo tajno akcijo v južni Srbiji.

Danes ob pol 1 se je izvršil atentat, katerega žrtev je postal Velimir Prelić, pravni referent skopljanske oblasti. Prelić se je vračal s pisarne po Ulici vojvode Putnika. Ko je dospel do tiskarne »Stara Srbija«, mu je prišla za hrbet neka ženska in izstrelila proti Preliću več strelcev. Prelić se je zadet takoj zgrudil brez vzklika.

Ko so atentatorke prepeljali na policijo, so opazili, da je krvava in ranjena. Radi tega so jo takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili smrtno rano, ki si jih je sama prizadejala. Atentatorka je popoldne ob 3 umrla. Pred svojo smrtjo je bila zaslišana. Izjavila je, da je atentat čisto političnega značaja in da je niso vodili nobeni posebni motivi.

Prelić je težko ranjen. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Ni mnogo upanja, da bi ostal pri življenju. Kljub

vsem zdravniškim prizadevanjem se ni posrečilo vrniti ranjencu zavest.

Kdo je atentatorka?

Aretirana atentatorka Mara Buljev iz Tetova je do nedavna živila v Bolgariji, ker je bila poročena z nekim bolgarskim obrtnikom. Pred par meseci se je preselila v Skoplje, kjer je stalno bivala brez posla. Pogosto so jo videli v družbi skopljanskih meščanov, med katerimi je imela mnogo sorodnikov. Atentatorka napravlja vtis pametne in energične žene, ki je pripravljena izvršiti tudi najnagnusnejše zločine po navodilih.

»Pravda« nadalje poroča, da so domačini Prelića v zadnjem času videli atentatorko v bližini hiše, kjer je očitno čakala ugodne prilike, da bi izvršila svojo namero. Splošno je mnenje, da je atentat pripravil makedonski revolucionarni odbor, čigar akcija je v poslednjem času postala nemogoča z ozirom na to, da niso mogli pošiljati svojih trojk na naše ozemlje. MRO je sedaj spremenil svojo taktiko in pričel pošiljati ženske, da nadaljujejo krvavo akcijo. MRO je najbrž obsodil Prelića na smrt, ker je odkril tajno organizacijo v južni Srbiji, ki ji je načeloval Gjuzelović, ki je bil obsojen na 20 let. Poleg tega je Prelić vodil tudi preiskavo proti bolgarskim študentom. S tem je prizadejal MRO težek udarec. Zato se je MRO najbrž odločila, da se maščuje in je poslala nekoga, da ga ubije.

Vest o atentatu je v Skoplju vzbudila ogromno in mučno senzacijo ter obsodbo. Atentat vsak najodločnejše obsoja. Oblasti so uvedle preiskavo.

Opozicija hoče preprečiti izenačenje davkov

Novi predlogi vlade — Pravičnejša ureditev zemljiškega davka — Nova davčna lestvica — Zanimiva razprava o vojnici

r Belgrad, 13. jan. (Brz. »Slov.«) Popoldne je imel sejo davčni odbor. Seja je trajala pet ur. Razpravljalo se je o novih členih, ki jih je vlada predložila radi tega, ker je odpadla osebna dohodnina. Zastopnik finančnega ministra dr. Spaho je najprej izjavil, da je pri tem vladu gledala na to, da kolikoroliko vzpostavi davčni efekt, kakor se je nameraval prvotno, in da pri vseh predloženih davkih uvede progresijo v smislu ustavnih določil. Ker je odpadla dohodnina, je morala vlada uvesti nove davke, takozvane službene davke.

Opozicija je pričela z dolгими govori in zavlačevala razpravo pri vseh predlogih, kakor tudi pri novih predlogih, ki jih je vlada predložila radi tega, ker je odpadla dohodnina. Sprejele so se nekatere spremembe.

Načel se je tudi davek, ki se imenuje vojnika. Opozicija ni zahtevala, da se vojnika ukine, marveč je samo poudarjala, da se da davku druga osnova in da je potreba davek spremeniti.

Poslanec dr. Kulovec (SLS) je izjavil, da je vojnika neke vrste doklada. Zato se more o vprašanju vojnice končno veljavno razpravljati pri paragrafu, ki govori o dokladah na osebne davke. To vprašanje se je ponovno načelo, ko se je razpravljalo o davčni lestvici pri zemljiškem davku. Minister Spaho je izjavil, da bo vlada glede tega vprašanja predložila v poglavju o prehodnih odredbah poseben paragraf.

Nov je paragraf, ki določa, da so zemljišča kolonistov pet let prosta zemljiškega davka.

Določa se nova lestvica za zemljiški davek. O lestvici in o celem vprašanju se je razvila obširna debata. Opozicija je predlagala, da naj se razprava za štiri do pet dni prekine in odloži. Predsednik je izjavil, da je izenačenje davkov nujno.

Zato se mora razprava nadaljevati. Večina je glasovala za nadaljevanje debate, manjšina pa proti. Debata o zemljiškem davku se je nato nadaljevala.

§ 27. določa v končni redakciji, kakor je bil sprejet z večino glasov, sledeče:

bližji nego ultraboljševiška reakcija Trockega ali katerekoli predhodnika sedanjega diktatorja. Saj on pripravlja le »pot boljšemu, ki bo zahtevalo njegovo žrtev prav tako kakor je zahtevalo žrtev njegovih tovarišev iz »deviške dobe« komunizma.

Zemljiški davek v novem zakonu.

Osnovni davek se določi z 12%, to je 12 Din od 100 Din čistega katastrskega donosa. Poleg tega se uvede radi progresivne odmere dopolnilni davek, ki obsega vsoto čistih katastrskih donosov vsega zemljišča, ki je podvrženo davku istega davkoplačevalca v področju enega glavarstva. Od tega skupnega čistega katastrskega dohodka se odbije odgovarjajoč del katastrskega čistega dohodka, v kolikor je bil prejšnje leto odpisan radi elementarnih nesreč. Dopolnilni davek je sledeč:

Od prvih započetih ali polnih tisoč dinarjev 2%, od nadaljnih tisoč dinarjev 4%, od nadaljnih tisoč dinarjev 6%, od nadaljnih tisoč dinarjev 8%, od nadaljnih 1500 Din 10%, od nadaljnih 2000 Din 12%, od nadaljnih 2000 Din 14%. Na vsako vsoto preko 10.000 Din 10%. Ta paragraf določa tudi še, da se na dopolnilni zemljiški davek ne smejo nalogati samoupravne doklade. Doklada bo potem takem zasegla samo osnovni davek na čisti katastrski donos.

Opozicija je zahtevala razna pojasnila, koliko znaša celotna višina zemljiškega davka v vsej državi. Skušala je dokazati, da je efekt negotov. Zlasti Vojvodinci so poudarjali, da bo davek večji. Zahtevali so nove lestvice, ugovarjali so posebno temu, da se je uvedel dopolnilni zemljiški davek.

Minister dr. Spaho je odgovoril, da se zelo boji, da bo iznos tega davka manjši kakor doslej kljub temu, da odpade dohodnina. Če bo morda v nekaterih krajih večji, kakor doslej, morajo pač tam računati s tem, da je odpadla dohodnina, invalidski davek in komorna doklada. Sicer res še ni ugotovljen kot dohodek, kljub temu pa lahko rečemo, da bo

ta davek v Sloveniji manjši kakor dosedanji.

Zelo je postala razprava burna pri § 32. tečki 15., kjer je govor o oprostitvi od davka na kmetijske zgradbe. Prvotno je sprejel odbor določbo, da se te zgradbe davka popolnoma oproste. Sedaj je vlada omejila oprostitvev v teliko, da se oproste davka zgradbe, katerih posestnikom ne donajajo več kakor 1000 Din čistega katastrskega donosa v področju enega okrajnega glavarstva.

Poslanec Pušenjak

je poudarjal, da je treba iz socialnih, gospodarskih in kulturnih razlogov ostati pri prejšnji odločitvi ali pa določbo o čistem katastrskem donosu tako zvišati, da bodo ta davek plače-

vali samo najbolj bogati in premožni posestniki. V tem smislu je govorila tudi opozicija in nekateri člani vladne večine. Zastopnik vlade pa se je branil sprejeti prvotni člen in je pustil samo to, da se oproste samo zgradbe, katerih katastrski čisti donos znaša za posameznika 2000 Din, za zadruge 4000 Din.

Minister Spaho mu je odgovarjal, da če hoče izenačenje davkov, mora tudi pač sprejeti ta davek, ki velja v drugih krajih. To vprašanje se bo pri določbi, ki govori o davčni lestvici, znova pojavilo in takrat se bo o stvari končno veljavno odločilo.

Dosedanji § 33., ki govori o obdavčenju novih zgradb, se je črtal. To vprašanje se obravnava v § 38. novega predloga. Ta paragraf pride na vrsto na prihodnji seji, ki bo jutri ob 3 popoldne.

Ljubljanski problem

S hinavščino je krstila SDS našo ugotovitev, da je dr. Puc postal župan v Ljubljani s privolitvijo SLS kljub temu, da je dr. Puc. Verjamemo SDS, da ji je nerazumljivo, da SLS v vladi in vsej svoji moči more s toliko odločnostjo zavreči vse demagoško-taktične ozire, tudi vse morda trenutno strankarsko-koristne nagibe in ostane tudi v tej stvari, ki je koncem koncev malenkost, skrupulozno dosledna načelom ljudske politike. To je za SDS nerazumljivo in najbrž nikoli ne bo razumljivo.

Kdor pa pošteno misli in hoče, bo to staljšče SLS razumel in ga odobral. Saj je znan izrek francoskega državnika, da k bistvu samouprave spada tudi njena pasivna stran, da namreč nosi slabe posledice svojega ravnanja. In če so si ljubljanski liberalci postavili dr. Puca, naj ga imajo, dokler ga ista korporacija, ki ga je izvolila, zopet ne vrže.

Korak SLS v zadevi ljubljanskega župana hoče pokazati odločno voljo naše stranke, da se normalizirajo politične razmere, ublaže strastna nasprotja, odpravi in izpodreže demagogija in zgolj na vzbujanje negativnih instinktov usmerjena politična taktika. SLS je hotela s tem dokazati, da je niti trenutna politična moč, niti morebitna nevšečnost, ki jo dejstvo vzbudi za kak hip v lastnih vrstah, ne more zapeljati, da se ne bi zavedala, da je vodnica naroda in da kot taka mora vselej uravnavati svojo politiko s tega vrhovnega, nad nivojem dnevnih političnih prask stoječega vida.

Ko je SLS radi najvišjih in temeljnih dobrin politične vzgoje in poštene doslednosti storila ta korak, je niti od daleč ne doseže nizko klevetanje, žlobudranje in natolečevanje SDS in njenega časopisa. Naša stranka za politiko v Ljubljani neposredne odgovornosti še nikdar ni nosila. Županskega, gerentskega ali komisarskega mesta še ni imel nikoli naš smišljenik in mandat. Zato imamo napram Ljubljani čiste roke in nimamo niti malo povoda, da bi si nakopali radi nje kak očitek. Vsak političen otrok namreč ve, da tudi v poslednjem komisarijatu komisar ni bil pristajal SLS in da sta dva sosvetnika SLS imela zgolj posvetovalen glas in jih ravno v stvareh, ki se poslednji čas najbolj očitajo mestni upravi, komisar niti za to mnenje ni vprašal in sta po izvršenih dejanjih imela le ne vedno lahko dolžnost popravljati, kar se je še popraviti dalo. Demagogija, ki jo je uganjala SDS z vpitjem na kleroradikalni režim na magistratu, je torej popolnoma deplasirana. Sedaj, ko je komisarijat minil, je treba tudi to pibiti, da ne bi morda kak »Jutro« vernik mislil, da je imela ali ima SLS kak interes na podaljšanju komisarjevega vladanja. Mi smo to staljšče že tudi poprej parkrat podčrtali in povdaril ga je dr. Breclj poleti v oblastni skupščini.

Kljub temu pa SLS, kjerkoli more, hoče za Ljubljano delati in bo delala. Dasi doslej ni mogla uveljavljati svojega programa z mestnega rotovža, dasi je SDS pri zadnjih županskih volitvah presekala vse mostove med delegacijo SLS in SDS in dasi je v večeršnjem »Jutru« sam poslevoedeči podnačelnik SDS (Sifra Rb) nametal zopet kopico psov in natolečevanj na naslov SLS, naše stranke to pri uravnavanju njene politike v Ljubljani niti najmanj ne moti.

Mi smo hoteli sodelovati. Gospod Rb je včeraj s kolom povedal, da sodelovanja SLS noče. SDS je sodelovanje odbila pri volitvi župana in sedaj znova. Prav. Ljubljanski meščani bodo imeli še priliko odločiti in povedati, kdo je ravnal bolj v smislu njihovih želja.

MALI OGLASI

Venka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrtic se računajo višje.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Proste službe

Sprejemem takoj močnega
sodar. vajenca
Jože Klemenak,
sodar, Mozirje.

Pisarniško moč

Iščem industrijsko podjetje
v Sloveniji. Predpogoji so
popolno znanje slovenske
in nemške stenografije in
obvladovanje obeh jezikov.
Moški, ki imajo trdovsko
naobrazbo in prakso v
vodstvu skladiščne knjige
ali vsaj nekaj trgovske
naobrazbe, imajo pred-
nost. Ponudbe s prepisi
spraveval o dosedanjem
službovanju, je staviti
pod »Takojšnja nastavi-
teva« št. 243 na upravo.

Spreten,
zanesljiv točilec
se sprejme takoj. Naslov
v upravi št. 253.

Visok zaslužek!

Mnogo denarja zaslužijo
trgovci in krošnjari, ki
obiskujejo zasebne odje-
malce, s prodajo njihovih
predmetov. Kapital ni
potraben. — Več pove
Herman Heilbrun, Senta,
Bačka, SHS.

Graverja

za nizko rez (Flachstich)
in jeklo išče zlatarska
delavnica Jos. Höllinger,
Zagreb, Prilaz 29. 281

Iščemo pletarno

ki bi izdelovala jum-
perje, sviterje, telovnike,
kape, šale i. t. d. iz na-
še volne. — Ponudbe z
označbo strojev (številk)
na: Interreklam, Zagreb,
Marovska 28 pod števil-
ko K. 06-65, 26-114.

Poravnajte naročnino!

Pouk

Tehnik

višjih semestrov poučuje
srednješolca za stanova-
nje. Ponudbe pod »vzgo-
jitelja« na upravo.

Stanovanja

Meblov soba
lepa, se takoj odda. Na-
slov pove uprava lista
pod št. 294.

Kdo proda?

Večji nakit
z briljanti, biseri in ama-
ragdi se kupuje. Ponud-
be, tudi od zunaj, na
upravo »Slovenca« pod
Nakit št. 286.

Vsakovrstni
zlatu kupuje
po najvišjih cenah
črne, juvelir, Ljubljana,
Wolfova ulica številka

Slike

znanih nemških in avst-
rijskih slikarjev se kupujejo po
ljubiteljski ceni. Pismene
ponudbe, tudi z dežele,
pod šifro »Z opisom in
signaturo« št. 284.

Radi selitve se proda
stanovanjska hiša
stanovanje na razpolago.
Pobrežje, cesta na Bre-
zje 8 — Maribor. 283

Antike doze

zlate in srebrne, kupi-
jem po ljubiteljski ceni.
Ponudbe iz mesta in
dežele sprejema uprava
pod Antike doze št. 285.

Kdo kupi?

Kočija
lahka, se prav poceni
proda na velesejmu.

Čidova moka Din 5-
koruzni zdrob „3-50“
Prvovrstni izdelki od 25 kg
naprej pošilja

PAVEL SEDEJ, Javornik
umetni mlm. — Goransko.

Na najprometnejši točki
se proda

delikatesna trg.
z vinotočem
Naslov v upravi pod 220.

20 vagonov suhih
bukovih drv
takoj naprodaj. Prijatelj
Ivan, Novo mesto 290.

Vino čez ulico

črno liter po 10 Din, belo
po 11 Din — priporoča
vinska klet na Sv. Petra
cesti št. 43 — Ljubljana.

12.000 cepljenega
trsa
na Rip. Portalis in Göthe
9. Veliki Rizling, Pošcip,
Muškati Silvanec, Zlaht-
nina, I. vrsta se dobi pri
Francu Seršen, trsnicar,
Veržej pri Ljutomeru;
poleg tega tudi še 300 kg
ajdovega medu.

Cena po dogovoru.

Posestva

Naložitev
kapitala

Stanovanjska hiša na-
sproti univerzi v Gradcu
je naprodaj brez posre-
dovalca. Dopisi naj se
pošiljajo priporočeno na
gospoda vladnega svet-
nika Hertwiga, Weissen-
bach a. d. Enns, Štajersko.

Nasa obrt

Motvoz (špaga) naj-
cenejši di-
rektno v tovarni. Meha-
nična vrvarna šinkovec,
Grosuplje. 10245

PERJE

kokoške, purje, gosje
in račje po najnižji
ceni in vsaki množini
dobavlja trdka

E. VAJDA, Čakovec
Medjimurje.

Krušno moko n
rženo moko
vedno svežo,
kupite zelo ugodno pri

A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 34.

Poizvedbe

Pes

istrijan, brak, bel z ruja-
nimi lisami, na visokih
nogah, ki sliši na ime
»Paris« se je zatekel.
Najditelja prosim, da ja-
vi proti odškodnini v
upravi lista pod št. 273.

Cenj. čitateljem se priporoča naslednje tvrdke:

Ivan Križnar
krovec
Ljubljana, Hrenova ul. 9

IVAN JAVORNIK
mesar
Ljubljana, Osmobrnska c. 1
Stojnica poleg Zmajskega mostu

Blaž Jančar
pleškar
Ljubljana, Breg

KNJIGOVESNICA K. T. D.
v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II

Udeležna lekarna
pri **Mar. Pomagaj**
Mr. ph. M. Leustek
Ljubljana, Resljeva cesta

K. Pečenko
trgovina vseh vrst asuja
in čevljarstvih potrebščin
Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRICELJ
črkoškarica, Ljubljana
Resljeva c. 4 - Sv. Petra c. 39
lehel 2908 Ustan. 190

(LUST) IRAN
SLOVENE
LETNIK 1926
SE ŠE DOBI

Franc Ocvirk
mesar
Ljubljana, Poljanska cesta 53
(Solaki drevored)

KOVACIC & JAPELJ
trgovina s spec. voloni
in materi blagom
LJUBLJANA, Kongresni trg 15

Stanko Kezele
splošno kleparstvo
Ljubljana
Bohoričeva ulica št. 2

Prodajalna K. T. D.
(H. Ničman)
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

Prvovrstno delo,
Zmerne cene,
To je naše geslo!
KNJIGOVESNICA K. T. D.
Čitalnica in vrnica
poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

Jugoslovanska knjigarna
v Ljubljani
priporoča:

Bopp Linus L., Das Jugendalter und sein Sinn. Eine Jugendkunde zur Grundlegung der Jugendführung. 364 str., vez. 110 Din.

Britz C., Gedanken und Ratschläge zur Beherzigung f. d. weibliche Jugend. 286 str., vez. 55 Din.

Gatterer M. S. J., Im Glaubenslicht. Christliche Gedanken über das Geschlechtsleben. 116 str., nevez. Din 17.25.

Gerster P. T. V., 2 Jahrgänge Fünfminutenpredigten f. d. einfache Volk. 182 str., nevez. 38 Din.

Hötte F., Der gesamte Religionsunterricht im ersten Schuljahr. 73 str., nevez. Din 31.50.

Kepler P. W., Wasser aus dem Felsen. Neue Folge der Homilien und Predigten. zv. 1. 379 str., vez. 95 Din.

Liertz Dr. R., Erziehung und Seelsorge. Ihr Gewinn aus seelenaufschliessender Forschung. 90 str., vez. 50 Din.

Lins A., Im geistlichen Kindergarten. Kinderpredigten. 121 str., nevez. 26 Din.

Lucas J., Eine Handvoll Sonne. 368 str., vez. 78 Din.

Lutz F. X., Winke und Donnerschläge. Fünfminutenpredigten. 154 str., nevez. 56 Din.

Nepp Dr. J., Gottes Wort bleibt ewig neu. Fünfminutenpredigten. 164 str., nevez. 62 Din.

Polau G. S. J., Der Katholik der Tat. Ein Betrachtungsbuch f. gebildete Katholiken. 224 str., vez. 48 Din.

Pelz J., Kinderpredigten. 138 str., nevez. 47 Din.

Puntigam A. S. J., Durch die Stürme der Jugend. Gedanken und Geschichten für jeden Jüngling und Jugendfreund. 152 str., nevez. 26 Din.

Sauerland Dr. H., Bruder Katholik. Eine Aussprache über Familiendinge. 86 str., nevez. Din 24.50.

Schilgen H., Du und Sie. Der Jungmanns Stellung zum Mädchen. 165 str., nevez. 40 Din.

Toth T., Reine Jugendreife. 160 str., vez. 50 Din.

Weiler H., Wegweiser zum christlichen Leben. 136 str., vez. 54 Din.

Trajno in koristno

šivalni stroj
Gritzner in Adler
v raznih opremah.
Za božič 10% popusta.
Tudi na obroke.
Dobite le pri
Josip Petelincu
Ljubljana
blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

Oglejte si razstavo, brez obveznosti do nakupa.

Kupim dobro ohranjeno

lokomobilo

ca 60 PS; iščem 220 tekočih metrov trač-
nic ter 20 kolesnih parov poljske želez-
nice. Ponudbe na Upravištvu tega lista
pod »Za žago« 259.

Šoferja

dobrega, srednje starosti, sam-
skega sprejem takoj k novemu
tovornemu Saurer-autu. Ponudbe
je poslati:

Ivan Kuralc
valični mlm
Domžale.

Ing. Ovidon Gulič:

Parni stroj in parna turbina.
Navodila za strojnike in obratovodje parnih
obrolov — Vezana kniga stane 80 Din.
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Josip Mejač, nadzornik drž. želez.
v pok., naznanja žalostno vest, da je
njegova srčnoljubljena soproga, gospa

Cecilija Mejač

dne 11. t. m. ob 7 zvečer preminula.
Pogreb nepozabne pokojnice se vrši
v petek, dne 13. t. m. ob pol 4 popoldne
iz tukajšnje državne bolnice.
V Ljubljani, dne 12. jan. 1928.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Inserirajte v „Slovenca“!

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.

na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

na ugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela
»Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem ra-
čunu. Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva
itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Juro Cerovšek

trgovec, hišni posestnik in tržan

v sredo, dne 11. januarja 1928 ob 1 popoldne v 56. letu starosti, previden
s tolažili sv. vere, za vedno zapustil.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v petek, dne 13. januarja t. l.
ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Prosimo tihega sožalja.

V šmarju pri Jelšah trg, dne 11. januarja 1928.

Marica roj. Bratanič, soproga. Štelica, hčerka. Jernej, brat. Barbara om. Marš,
Ana om. Golež, sestr. Rajmund Bratanič, župnik, Fabijan Marš, orož. straž-
mojster v pok., Jožef Golež, sodni uradnik, svaki.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzotav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine
in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

Dan v besedi in sliki

Velika nesreča radi malomarnosti železničarjev

Iz Velikega Bečkereka poročajo: Na novega leta dan se je na progi Kričanin-Perlez dogadila železniška nesreča, pri kateri so bile tri osebe težko ranjene, 17 pa lahko. Od prvih treh sta dve osebi umrli. Materialna škoda znaša več milijonov dinarjev. Preiskava je dognala, da so nesrečo vsled malomarnosti zakrivili železniški uslužbeni. Postajenačelnik Kosta Anastazijević se je celo Silvestrovo noč zabaval in je še le jutraj prišel domov v Kričanin. V uradu ga je premagal spanec in zato ni železniškega osebja obvestil, da je treba tovorni vlak, ki pride iz Velikega Bečkereka, pridržati v Kričaninu, kjer bi se imel križati z novosadskim osebnim vlakom. Premikač Kosta Dimitrijevič je sicer vedel za to, vendar pa je pustil, da je tovorni vlak odpeljal proti Perlezu, ne da bi vprašal postajo Perlez, če je proga prosta.

Štefan Oreškovič, postajenačelnik v Perlezu, je tudi po prečuti Silvestrovi noči počival v svojem stanovanju ter določil za službo prometnega uradnika Franca Plevela. Ta se ni prav nič brigal za prometne možnosti, marveč je pustil, da je osebni vlak odpeljal proti Kričaninu. Pet minut kasneje sta tovorni vlak in novosadski osebni vlak trčila skupaj. Poleg že omenjenih človeških žrtev sta popolnoma razbiti obe lokomotivi in dva osebna vagona.

Policija je aretirala postajenačelnika Kosta Anastazijevića in Štefana Oreškoviča, dalje uradnika Franca Plevela in premikača Kosta Dimitrijeviča ter vse štiri izročila državnemu pravdnstvu v Pančevu.

Zračni potniški promet med Zagrebom in Belgradom

Vprašanje zračnega potniškega prometa med Zagrebom in Belgradom je že povsem rešeno. Posebna komisija, ki ji je bilo naloženo, da pregleda vrednost posameznih potniških letal, je sklenila, da se od predlaganih potniških letal izberejo avioni tipa »Potez«, ki vrše tudi promet med Parizom in Londonom. Komisija tehničnih strokovnjakov, katero sta tvorila poročnika Bajdak in Strizevski, se je pred dnevi vrnila iz Pariza in predložila svoje poročilo. Definitivno je torej sprejeto, da vrše na črti Zagreb-Belgrad prevoz potnikov avioni sistema »Potez«, ki bodo imeli prostora za deset potnikov. Ti avioni so že dograjeni in bodo še ta mesec izročeni družbi za zračni promet. Kar se tiče stalnih zračnih zvez, ki bodo imele mednarodni značaj, ni o tem še ničesar sklenjeno, ker je treba najprej v naši državi sami uvesti dober zrakoplovni promet.

Nočni napad v Zagrebu

Pred dvema dnevoma je spremljal strojni ključavničar Ivan Kezeler v Zagrebu svojega tovariša livarja Stjepana Mišića po Paromlinski cesti pozno v noč domov. Malo pred polnočjo srečata nekega vojaka v družbi dveh mladih oseb v civilni obleki. Vojak je vprašal Kezelerja, če je to Paromlinska cesta, nakar mu je ta to potrdil in jim dejal, naj gredo z njima, da jim pokažeta hišo, katero oni trije iščejo. Ko je vojak na to pristal, sta šla Kezeler in Mišić naprej, vojak in oba neznanka pa za njima. Kmalu nato so neznanci nepričakovano dvakrat ustrelili Mišića v nogo, hkrati pa so planili na Kezelerja in ga pričeli s tako silo tolči s palico po glavi, da se je ta za trenutek onesvestil. V istem času pa je prišel mimo neki avtomobil, česar so se neznanci ustrašili in pobegnili, zlasti pa še, ker so pričeli stanovalci bližnjih hiš odpirati okna in gledati, kdo strelja. Avtomobil je naložil oba napadence in ju odpeljal v bolnico. Mišić

je težje ranjen v nogo, dočim so poškodbe Kezelerja lažje značaja in je bil takoj odpuščen domov. Policija je storilec že na sledi in je upati, da jih kmalu aretirata.

London pod vodo

Poročali smo že o vremenski katastrofi na Angleškem. Iz angleških listov povzemamo par tragičnih slučajev.

Smrt v spalnici.

Na grossvenorski cesti je stanoval vdovec Harding s štirimi hčerami v starosti treh do osemnajst let. Svojo spalnico je imel v prvem nadstropju. Zbudil ga je šum grgrajoče vode. En sam pogled skozi okno ga je prepričal, da je voda dosegla že okna v pritličju. V groznem strahu je drvel v pritličje, kjer so spali njegovi otroci. Z veliko težavo je prodrl do spalničnih duri, ki so bile že pol pod vodo. Toda v trenutku, ko jih je hotel odpreti, se je razbilo okno pod pritiskom vode in ogromen val je butnil ob vrata. S poslednjimi močmi je skušal reševati oče razbiti duri, poslednje rešilno sredstvo, ker okna so bila zadelana. Brezumno je butal vanje. Od znotraj je slišal klic hčere Nelly, nagrajene plavačice, na pomoč. Zastonj; pritisk vode na navznoter se odpirajoče duri je bil večji kakor človeška moč. Štiri dekleta, katere je delila od njihovega očeta samo tanka lesena stena, so utonile v svoji sobi.

Unrla na plavajoči postelji.

Na Causton-Street je stanovala mrs. Quick, že starejša dama. Ko se je v tej strašni noči zbudila, je stala njena postelja že do polovice v vodi. Na njeno obupno vpitje je prebrazil nek policist vodo do okna, ga odprl s sekuro, in potegnil posteljo, ki je že plavala, na cesto. Nekaj časa jo je potiskal pred seboj, dokler ni ugotovil, da je stara dama, najbrže vsled strahu, umrla.

Težka rešitev.

V Putneyu je presenetila vodo neko gospo z desetletnim otrokom v kuhinji. Hotela je odpreti duri, toda bilo je že prepozno. Voda

narastla Temza v srečnem toku.

je stala zunaj že meter visoko in je rastla od minute do minute. Matj je razbila okno, toda val, ki je udaril v kuhinjo, je bil tako močan, da ni mogla skozenj. Bila je v strašni ječi, iz katere ni vedela izhoda. In voda je rastla... Samo 40 cm je bilo še treba, da bi dosegla vodo strop. Matj se je vlegla z otrokom na plavajoči zaboj. Tedaj se je posrečilo 18 letni sosedki miss Frankiss, da je prodrla skozi okno in potegnila mater z otrokom na prosto, katera je rešila s tem junaškim dejanjem gotove smrti.

Zaradi konja.

Policijski častnik je zvedel, da je njegov konj še v hlevu, ki je že skoraj stal pod vodo. Brez pomisleka je vrzel uniformo raz sebe in

je plaval do hlevnih vrat. Razbil jih je in potegnil konja na prosto. Ravnal pa je tako nerodno, da so se vrata podrla, preden se je mogel rešiti. Šele v zadnjem trenutku se je posrečilo njegovemu tovarišu, da je moža oprostil.

Kmalu bo zavladelo na mestu razdejanja in obupa zopet londonsko velemestno življenje. Strašne scene, ki so se odigrale v onih kratkih urah, bodo kmalu tudi onim, ki so jih sami doživeli, samo še nenavaden in nerazumljiv pojav: Kako tudi velemesto ni zavarovano pred prasilo elementa, ki spominja ljudi, četudi samo za par ur, za čas trajanja obupnega krika, smrtnega boja, da so še vedno močnejše sile, hitrejše od avtobusov, močnejše od zidov. Bil je opomin naravnih sil. Narava je oddala svojo vizitko, ko je jahalo opustošenje na brzih valih skozi westminstrsko predmestje.

Velikanske goljufije z reparacijami

Na Francoskem so prišli na sled velikanskim goljufijam, ki so se godile z reparacijami, ki jih odplačuje Nemčija Franciji v blagu.

Kako na debelo se goljufa, se razvidi iz tega, da se je neka dobavljalna pogodba napravila za 20 milijonov frankov, dočim je dobavljeno blago bilo vredno samo 1 milijon, da so torej pri tem udeležene tvrdke zaslužile iz enega samega posla 19 milijonov frankov! 65 odstotkov od tega so dobile francoske, 35 odstotkov pa nemške tvrdke.

Vsega skupaj so francoske firme oškodovale državo za 750 milijonov frankov. Za kolko je oškodovan nemški erar, pa še ni znano. Tako še danes verižniki dobro žive od vojne!

Morski roparji v Evropi

Španski ribiški parnik »San Antonio« je 6 milj od Gibraltarja napadlo 50 malih ribiških čolnov s 300 mož posadke. Polastili so se, oboroženi z revolverji in noži, parnika ter ga opleni. Napadli so na enak način tudi parnik »Marijo«, ki je imel veliko rib na krovu. Roparji so se branili celo proti vojaški čolni straži in to z uspehom.

Otroška nadloga v Rusiji

Poročali smo že, kako je v Rusiji na milijone zanemarjene dece. Posebno narašča njihovo število v Moskvi, dasi jim oblast skuša preprečiti dohod v mesto. Otroci se potepajo po celi Rusiji. V glavnem mestu jih je več

desettisočev. Napadajo trgovine, katere opletnijo, krađejo in vamljajo ter počenjajo tudi druge vrste nasilstva, tako da zlasti ponoči človek na cestah ni varen. Samo v decembru so pobili v moskovskih trgovinah 20.000 izložbenih š.p. Naša slika nam kaže takega razcapanega dečka.

Ledene mase odplule mimo!

Bratislava si je globoko oddahnila. Ob 10.05. uri dne 12. januarja so se ledene mase Donave pri Bratislavi začele premikati. Trije reflektorji iz pristanišča so jih osvetljevali. Ljudje so na tisoče prišli gledat veličastni prizor. Celih 30 minut je trajalo, da so ledeni sklopi odpluli mimo mesta.

600 rudarjev zasutih

Iz Cali v Kolumbiji poročajo, da je v premogovniku Las Golombrinas plaz v globini 300 metrov podsul 600 rudarjev. Bojijo se, da ne bo mogoče rešiti nobenega.

Strašni pokolji na Kitajskem

Londonski listi cenijo število od komunistov v sedanji državljanski vojni poklanih žrtev na 100.000. Ljudi so obglavljali, streljali in tudi na kose raztrgali. Komunistična zbrovališča so bila polna odsekanih glav, s katerimi so se ponašali kakor svojčeski Mongoli na svojih vojnih pohodih. Pa tudi nasprotniki komunistov so se strašno maščevali in ljudi na stotine pomorili, tako da utegne biti vseh takih žrtev državljanske vojne v zadnjih dveh mesecih najmanj 200.000.

— Steklenico konjaka sem izgubil. Ali jo je mogoče na policiji kdo prijavil?
— Ne, javili so tistega, ki je steklenico našel...

Raztresen.

Gospod bančni ravnatelj pri brivcu: »Moment prosim, kar brijte naprej, jaz bom medtem časom šel telefonirat prokuristu.

Škoda, ki jo je napravila Temza v westminsterskem delu Londona.

Stvarna razprava o železnicah

r Belgrad, 13. jan. (Brz. Slov.) Finančni odbor je danes nadaljeval z razpravo o proračunu. Sklenil se je sporazum, da se konča razprava o proračunu v finančnem odboru 23. jan. Jutri pride na vrsto ministrstvo za socialno politiko, 16. t. m. ministrstvo za agrarno reformo in izenačenje zakonov, 17. trgovinsko, 18. pošto, 19. gozdarsko, 20.—23. jan. se bo razpravljalo o proračunu ministrstva za finance in o dohodkih. Nato se bo izdelalo poročilo 1. febr. pa se bo v skupščini pričela razprava o proračunu.

Na današnji seji se je nadaljevala razprava o železniškem ministrstvu. Prvi je govoril

Dimitrije Vujčić

zemljoradnik, ki je dejal, da se je od tega ministra mnogo pričakovalo. On pa ni dal ničesar od sebe. Ravno glede discipline je pod njim prišlo do popolnega razsula. Z naredbami in zakonskimi odredbami se v nobeni instituciji ne doseže disciplina. Zato je potrebno, da osebe ne bi gladno in bos. Mi imamo kolonije v železniških vagonih v tej težki zimi. Kritizira delo za komercializacijo železnic. Ugotavlja, da naše železnice niso rentabilne, ne zato, ker so strateške, marveč zato, ker se z njimi gospodari, kakor se ne bi smelo gospodariti. Navaja celo vrsto primerov slabega gospodarstva. Na odgovornih mestih se drže nesposobni ljudje z ozirom na to, ker imajo dobre rodbinske zveze.

Pavle Radić

je kritiziral centralizacijo, ki škoduje samemu prometu. Da bi se naš promet zboljšal, so potrebni izredni finančni, intelektualni in moralni napor. Za to se morajo dobiti sposobni ljudje. Če se to ne doseže, se bo naš promet stalno slabšal, saj se ponekod že itak vsak dan slabša. Zato je treba železniško upravo očistiti tujih vplivov. Nato se je bavil z napisi na železniških postajah, ki so ponekod samo v cirilici. To niso malenkostne stvari. Mi si moramo biti na čistem, ali smo ravnopravni ali ne. Šikaniranje dobrega uradništva je stalno na dnevnem redu. Zato ne more biti nikdar reda v železniški upravi.

Na popoldanski seji je govoril

Koštutić (HSS),

ki je kritiziral ureditev samega ministrstva. Govoril je o zapostavljanju hrvatskih uradnikov. V ministrstvu je še vedno veliko korupcije. Dobro prečansko uradništvo se zapostavlja. Na njihova mesta se postavljajo koruptni srbijanski železničarji. Nato je prešel na afero o nakupu premoga, ki klobuč temu, da je državni svet o njej izrekel razsodbo, še vedno ni razčiščen. Glavni krivci še nadalje sede na odgovornih mestih in intrigirajo proti poštenemu uradništvu, ki je moralo zoper nje pričati.

Poslanec Pasarić (HSS)

se je v svojem govoru omejil na pomorstvo, ki je v skrajno slabem stanju, čeprav bi se nanj moralo najbolj paziti. Trgovski mornarici ne daje država nobene podpore. Z ozirom na majhno kapaciteto je jasno, da ni sposobna za konkurenco z mornarico Italije in drugih večjih držav. Tu trpimo škodo. Zato zahteva, da se prične gledati na naše pomorstvo z drugimi očmi.

Poslanec dr. Šutej (HSS)

je govoril o razmerah v Bosni. Navedel je strahotne stvari glede korupcije pri državnih želez-

niških podjetjih v Bosni. Tukaj je strankarstvo razvito do najvišje mere. Bosna, ki je bila znana radi svojih dobrih železnic je sedaj na slabem glasu radi koruptnega uradništva iz Srbije.

Poslanec Demetrović (SDS)

je kritiziral ministra, ki je predložil proračun, ki je nerealen, kakor minister sam priznava. Z ozirom na to meritorna razprava o tem proračunu ni potrebna. Minister bi storil bolje, če bi proračun umaknil in predložil drugega, nakar bi finančni odbor pričel s stvarno kritiko.

Poslanec Radović (SDS)

je govoril o pomanjkanju železnic v črni gori. V tem oziru zahteva čim prejšnjo pomoč. Stavil je več predlogov, kako naj bi se gradile v Črni gori železnice.

Poslanec Novica Savlić (zemlj.)

je v imenu svoje skupine podal izjavo, v kateri obsoja nemarnost vlade, ki se sploh nič ne briga za Sandžak in Črno goro. Ti kraji so popolnoma zapuščeni. Od prevrata sem se ni zgradil niti meter železnice. Izjavlja, da bo glasoval proti.

Železniški minister general Milosavljević

je odgovarjal na pripombe. O komercializaciji železnic je izjavil, da je na stališču, da se železnice nikakor ne smejo dati iz državnih rok. Železnice so istotako neke vrste orožja. Zato morajo ostati v državnih rokah. Na kak način se bo uredila železniška uprava, to je drugo vprašanje, ki ga on proučuje. Sedaj je tudi stopil v stik z merodajnimi činitelji, predvsem z gospodarskimi ustanovami. Izjavlja, da bo pravilnik o reorganizaciji ministrstva, kakor tudi pravilnik o železniškem osebnju popravil, v kolikor ne odgovarjata stvarnim potrebam. Tega ni bilo mogoče dosedaj storiti, ker je moral pravilnik hitro iziti z ozirom na pooblastilo železniškemu ministru, ki velja samo do 1. aprila. Glede osebnja na višjih mestih je mnenja, da so najboljši inženjerji in da so boljši od pravnikov. To je pokazala praksa. V teoriji bo morda res, da so boljši pravniki. Boljše pa je, da za sedaj ostanejo inženjerji. Poslanec prosi, da mu sporoče o slabem postopanju in krivicah, ki se gode osebnju. On bo gotovo storil vse, da se vsi nedostaki odpravijo. Glede korupcije izjavlja, da so to opombe splošnega značaja, na podlagi katerih ne more napraviti nobenih sklepov. Poslanec Zerjavu, ki se je zavzel za to, da se izvede licitacija premoaga na drug način, je izjavil, da sedanji način izkazuje lepe uspehe in da se letno prihrani nad 40.000.000 Din. Minister je mnogo storil za ozdravitev gospodarske krize. Za prevoz hrane je dal na razpolago brezplačno vagonje. Proti temu menda nihče ne bo imel ničesar. V enem letu se je od 5.500 družin, ki so stanovale v vagonih, lahko naselilo v stanovanjih 1.100. Na ta način so se številni vagoni izpraznili. Minister je obširno govoril o kontroli nad osebnjem. Kontrola se je vpeljala radi tega, da se lahko v slučajih pritožb posameznikov radi nepravilnosti kakega uslužbenca takoj uvede hitra preiskava, da se takoj odpomore eventualnim nedostatom. Kontrola nima nobenega osebnega ali kakega drugega značaja.

Nato se je seja prekinila. Prihodnja seja bo jutri. Na dnevni red pride ministrstvo za socialno politiko.

Zborovanje ljubljanskih zaupnikov SLS

Sinočnje zborovanje v Rokodelskem domu je bilo v znaku sedanje politične nerazumevanje zelo mnogoštevilno obiskano. Dvorana je bila nabito polna. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Jerič in uvodoma naglašal smotnost politike SLS in njenega delovanja v parlamentu, v oblastni skupščini in v mestni občini. Za njim je poročal minister n. r. Anton Sušnik in natančno obrisal odnose SLS do vlade in poizkuse Radača, Pribičevića in Zerjave priti v vlado. Najbolj interesantna so bila pa njegova izvajanja glede poizkusov omiliti davčna bremena. Izredno zanimivo je bilo pa poročilo oblastnega poslanca in odbornika dr. Adlešića, ki je naglašal upravičenost ukrepov proti pijančevanju. Član ger. sosveta Joža Pirce je v svojem referatu podal sliko občinskega gospodarstva v preteklem letu. Orisal je delo, ki je bilo v korist celokupnosti, to je stanovanjske akcije, javnih del, (vodovod Barje), regulacije cest in ulic, kanalizacije, razložil stanje mestnih financ. Ugotovil je tudi, da gerentski svet tudi ni vsega dosegel, kar bi bil želel, ker ga je žal ovirala klika, katera še vedno hoče gospodariti na mestnem magistratu in to proti volji Ljubljancem. Vse klevete na gerentske sosvetnike glede božičnih nagrad so bile neutemeljene, ker gerentski svet o teh ni sklepal, in imel prilike sklepati, mu o visokih nagra-

dah višjim gospodom ni nič znanega in za izplačilo ne odgovarjajo. Končno je g. Jože Pirce izjavil, da je gerentski svet že za vse ukrepe moral odgovarjati politično, ni pa imel odločevalne moči. Zborovanje je poteklo v soglasju in pri vseh zborovalcih je bilo opaziti, da je zaupanje v SLS neomajano. Soglasno se je sklenila naslednja resolucija:

Današnji zbor ljubljanskih zaupnikov z zadovoljstvom jemlje na znanje poročilo o delovanju našega jugoslovanskega kluba v vladi ter izreka svojemu načelniku dr. Korošcu, našim drž. poslancom in ministru dr. Gosarju, svoje popolno zaupanje. Današnji zbor jemlje na znanje poročilo o delovanju naših poslancev v ljubljanski oblastni skupščini: je jim izreka toplo zahvalo za njih delovanje v prid slovenskega ljudstva. Današnji zbor ljubljanskih zaupnikov SLS jemlje z zadoščenjem na znanje poročilo načelnika dr. Jeriča, poročilo naših gerentskih zaupnikov SLS jemlje z zadoščenjem na znanje polno zaupanje in zahvalo. Mestnemu odboru in klubu naših občinskih svetnikov pa daje zbor zaupnikov polno pooblastilo, da v ljubljanskem občinskem svetu z vso doslednostjo izvaja program SLS v korist ljubljanskega prebivalstva ter blagor in napredek slovenske prestolice.

Novi zakon o zdravstvu

r Belgrad, 13. jan. (Brz. Slov.) Minister za narodno zdravje je imenoval posebno komisijo, ki ima nalogo, izdelati nov načrt sanitetnega zakona, s katerim se naj izenači naše različno sanitetno zakonodajstvo.

MUZEJSKI URADNIKI USTANOVE SVOJO ORGANIZACIJO.

r Belgrad, 13. jan. (Brz. Slov.) Prvi kongres muzejskih naučnih moči je danes dokončal svoje delo. Sprejel se je načrt novega muzejskega zakona. Nato se je ustanovila lastna stanovska organizacija. Sklenili so, da se bo vršil prihodnji kongres v Zagrebu, naslednji pa v Ljubljani. Kongres je izvolil posebno deputacijo, ki bo obiskala prosvetnega ministra in mu predložila sklepe tega kongresa.

Velika nesreča pri Novem mestu

Novo mesto, 13. jan. Danes popoldne so pri vasi Srebrniče potegnili iz Krke voz, naložen z blagom, 2 konja in dva voznika mrtva. Snoči in davi sta še bila pri Stemburju. Domneva se, da sta se napila, na vozu zaspala in tako zašla v Krko. Identiteta obeh voznikov še ni ugotovljena, najbrže pa sta dva Kočevarja. Natančnejše poročilo jutri.

ČASTNIKI PROSLAVE 10LETNICO ZEDINJENJA.

r Belgrad, 13. jan. (Brz. Slov.) Glavni odbor društva rezervnih častnikov je sklenil, da se letošnji kongres delegatov vseh organizacij društva vrši junija v Belgradu. Pri tej priliki se bodo priredile velike manifestacije, ki bodo sestavni del jubilarne proslave osvobodjenja in zedinjenja. Takrat se bo položil temeljni kamen za vojaški dom.

Francosko-ameriški pakt

Francija in Amerika na čelu gibanja za ustvaritev jamstva svetovnega miru — Pogodbo naj odobre vse velesile — Pogajanja so se bistveno pospešila

v Newyork, 14. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je bilo objavljeno besedilo Kellogovega odgovora na zadnjo Briandovo noto. Državni departement izjavlja v tej noti, da francosko-ameriški pakt ne more stopiti v veljavo, če bo pozneje kaka druga država proti njemu ugovarjala. Zato je bolje počakati s sklepom pogodbe, dokler je ne potrdijo tudi druge države. Nato poudarja nota, da je prvotni Briandov načrt govoril o nezakonitosti vseh vojn, ne samo napadalnih vojn. Kellog obžaluje, da je Francija svoj prvotni predlog izpremenila, in predlaga, da bi Francija in Amerika skupno poslali vladam Anglije, Nemčije, Italije in Japonske besedilo pogodbenega načrta in tozadevno korespondenco med Francijo in Ameriko.

v Pariz, 14. jan. (Tel. »Slov.«) Oficijozni pariški listi izjavljajo z ozirom na Kellogovo noto, da danes ne predstavlja več aktualnega stanja pogajanj, ker je med tem prejel francoski poslanik v Washingtonu nove instrukcije, s katerimi so se pogajanja bistveno ojačila in pospešila. »Echo de Paris« izjavlja, da je bil cilj francoske politike ta, da se najprej doseže dvostranska pogodba samo med Francijo in Ameriko, da pa se ne dela razlike med velikimi in malimi državami, ki bi mogle pristopiti k pogodbi. Washington pa je odločen, da se takoj udeležijo vse velesile pripravi in izdelovanju besedila pogodbe. Po želji Amerike naj bi se sklenila pogodba, ki bi se razširila tudi na Poljsko in malo antanto.

Pred intronizacijo primasa Szeredyia

v Budimpešta, 14. jan. (Tel. Slov.) Dne 19. januarja dospe novi škof primas Szeredy na Madjarsko in prevzema vodstvo nadškofije v Ostogonu. Pri tej priliki bodo v Ostogonu priredili velike cerkvene slovesnosti. Novi primas Szeredy, ki je doma iz Češkoslovaške in ki za Madjarsko ni optimal, dobi šele sedaj madjarsko državljanstvo ter ga bo še pred prevzemom ostrogonske nadškofije sprejel državni upravnik Horthy, da pred njim poda madjarsko državljanstvo prisego.

Ligurski škofje proti nenravnosti

v Milan, 14. jan. (Tel. Slov.) Škofje v Liguriji in na italijanski Rivieri z genovskim nadškofom na čelu so izdali skupno pastirsko pismo, ki je zbudilo pozornost vsled svojega nastopa proti modi in obliki modernega razveseljevanja, ki se označuje kot nesramno in nenravno. Pastirsko pismo se obrača proti protestantski propagandi, proti skrunjenju nedelje in splošni nenravnosti. Pismo pravi: Romani, novele, drame, veseligrice in raznovrstni spisi se množijo neverjetno in vsak dan bolj širijo duševne naslade in nespodobni misticizem, pred katerim je že pred kratkim morala svariti kongregacija indeksa. Vedno nesramnejša postaja ženska obleka, kinematografske predstave, brezlična predavanja in gotove oblike sporta so past za nramnost vernikov in čistost mladine. So zakoni in pripravlajo se tudi drugi, ki so modri in vredni katoliške Italije, česar se veselimo in se zahvaljujemo zakonodajalcu, vendar pa jih ljudje ne razumejo. Iz samostanskih šol bi morale biti neizprosno izključene vse deklice, ki prihajajo v šolo golih rok in s krili, ki ne segajo preko kolen.

Demisija dr. Gessleria

v Berlin, 14. jan. (Tel. Slov.) Državni brambni minister dr. Gessler je podal demisijo, ki jo bo državni predsednik najbrže sprejel, uvažujoč privatne razloge ministra.

Novi Zeppelin

v Berlin, 14. jan. (Tel. Slov.) Novi ameriški Zeppelin bo že meseca avgusta poletel iz Friedrichshafna v severno in južno Ameriko. Trajanje poleta v severno Ameriko se računa na 60 do 80 ur, v južno Ameriko pa na 90 do 100 ur. Motor bodo polnili z novo plinsko mešanico, ki je lažja kot zrak in ki se bo lahko shranila v celicah zrakoplova, vsled česar bo odpadlo 30 tisoč kilogramov obremenitve.

Zveza muslimanov in radikalov v Sarajevu

r Sarajevo, 13. jan. (Brz. »Slov.«) Oblastna skupščina je imela danes sejo, na kateri je prišlo do popolnega sporazuma med muslimani in radikali. V dosedanjem oblastnem odboru so sodelovali muslimani, demokrati in radičevci. V novem pa so zastopniki muslimanov in radikalov.

Spor v SDS

r Belgrad, 13. jan. (Brz. »Slov.«) Iz Novega Sada poročajo, da je tamkaj nastal med samostojnimi demokrati velik spor, radi katerega bi moglo priti do razcepa SDS v Novem Sadu. Večina namreč ne odobrava sedanje Pribičevićeve politike v zvezi z Radićem. Da bi ta spor poravnal, se je Pribičević sam odpeljal v Novi Sad.

Sprejem v državno službo

r Belgrad, 13. jan. (Brz. Slov.) Na eni izmed poslednjih plenarnih sej je državni svet sklenil, da se v državno službo v smislu odredb zakona o državnih uslužbencih ne more sprejeti nihče, ki je v smislu čl. 52. zakona o ustroju vojske začasno oproščen od vojaških obveznosti, dokler ne dovrši svojih študij.

Belgrajska industrijska zbornica

r Belgrad, 13. jan. (Brz. Slov.) Za 29. t. m. je sklicana plenarna seja industrijske zbornice. Na tej seji se bo izvolila polovica novega odbora. Obenem se bo razpravljalo o aktualnih gospodarskih vprašanjih, ki interesirajo našo industrijo.

Ahmanullā Kan

vladar Aganistana, spreten politik in diplomat, ki se zdaj nahaja na potovanju po Evropi

Poljska hoče pospešiti pogajanja z Litvo

v Kovno, 13. jan. (Tel. »Slov.«) V Kovno je dospel poseben kurir poljske vlade Tarnowski, ki je izročil ministrskemu predsedniku Woldemarasu noto s konkretnimi predlogi za začetek poljsko-litovskih pogajanj. Poljska nota izraža željo, da bi litovska vlada določila program, čas in kraj za nameravana pogajanja. Woldemaras je bil sklican sejo ministrskega sveta pri državnem predsedniku Smetoni, da se zavzame stališče k poljskim predlogom. Jutri bo Woldemaras preciziral poljskemu delegatu litovsko stališče.

Romunsko-bolgarska pogodba

v Solija, 13. jan. (Tel. »Slov.«) V nasprotju z vestmi, ki pravijo, da se bo romunsko-bolgarska pogodba v kratkem podpisala, poroča oficijozni »Demokratski zbor«, da se je podpis pogodbe iz tehničnih vzrokov odgodil. Kakor doznava Vaš dopisnik na merodajnem mestu, obstoje tehnčne težkoče v tem, da se sedaj ne more izplačati v pogodbi določena letna anuiteta 107 milijonov lejev. Anuiteta bi se imela po pogodbi plačati za tri leta, stanje državnih blagajin pa je sedaj neugodno. Stanje pa se bo kmalu popravilo, na kar se bo pogodba lahko podpisala.

Korupcijska afera nemškega in francoskega velekapitala

v Pariz, 13. jan. Policija v Parizu in drugih mestih še vedno marljivo išče podatke v aferi radi nemških stvarnih dobav. O uspehih čuvajo oblasti najstrožjo tajnost. Kakor vedno v takih slučajih, je dalo to povod za širjenje najgorostnejših vesti. Tako omenjajo nekateri pariški listi, da je v tej aferi kompromitirana cela vrsta visoko stoječih osebnosti, med drugimi celo neki prijatelj Poincaréjev. Kakor piše »Rumore«, je imelo v tej aferi posebno vlogo sedem bratov, ki so bili prvotno vsi nemški državljani, po vojni pa pripadajo različnim državam. Dva teh bratov, od katerih stanuje eden v Lörachu, drugi pa v Strassbourgu, sta posebno pridno delala kupčije v brzojavni drogovi.

ROKE PROČ OD ALZACIJE-LORENE!

Köln, 13. jan. »Kölnische Volkszeitung« poroča: Deželni odbor alzaške Ljudske stranke je smatral za potrebno, da se na čuden način peča z Nemčijo. Obrnil se je namreč na naslov nemške države in na patetičen način izjavil: »Nemška država se mora z danim položajem sprijazniti, in to na odkrit, lojalen način. Njej predvsem kličemo: »Roke proč od naših zadev!« — List označuje to izjavo Ljudske stranke kot neopravičeno vtikanje v težke zunanje-politične razmere. Odnosaji med Nemčijo in Francijo so urejeni s pogodbami, ki imajo važen evropski pomen. Nekaj drugega pa je narodno-kulturno vprašanje alzaškega ljudstva, ki se z zadnjimi močmi bori za svoj jezik. V tem boju nemški narod nikdar ne bo zatajil in zapustil ne Alzacianov ne drugih svojih delov v tujih deželah.

omogoči nastop kjerkoli izven ožje domače zemlje. Dalje je predavatelj podal pregled sodobne pevske izobrazbe pri nas; važno je, da prične v kratkem izhajati nova tozadevna revija »Muzika«, ki se bo bavila v prvi vrsti s slovensko moderno glasbo. — Pred in po predavanju je zapel kvartet »Ljubljane« par zelo lepih in dovršeno podanih narodnih pesmi. — Prihodnji petek bo v okvirju prosvetnega večera predaval prof. dr. Šolar o pesniku Župančiču z ozirom na njegovo petdesetletnico.

○ **Razstava g. H. Tomerlina** v Jakopičevem paviljonu je odprta samo še danes in jutri. Razstava je zanimiva in vredna obiska.

○ **Maj se bliža.** Naslov notici je kolikor toliko poetičen, zato pa vsebuje za stanovanjske najemnike kruto realnost. Maja meseca namreč pride ob veljavo dosedanjih stanovanjskih zakon in najemniki so večinoma še sedaj v skrbeh, kaj bo, če prično hišni poselniki kar na debelo poviševati najemnine, posebno ob sedanjih nizkih plačah in mezdah. Stanovanj je namreč v Ljubljani, kakor se to zdi neverjetno, dovolj, toda le za visoke zneske za najemnino. Dasi zadnje čase ne beležimo nobene znatnejše deložacije, vendar pa se bojimo, da bomo mogli storiti to po 1. maju. Mesec maj, drugače sicer najlepši mesec v letu, utegne biti letos za najemnike pravi mesec splošne socialne in za marsikoga tudi življenske katastrofe.

○ **Vreme v Ljubljani.** Le za malo ur nam je v četrtek posijalo solnce in se je moralo umakniti silni megli, ki kraljuje te dni nad mestom. Tudi včeraj v opoldanskem urah nam je solnce pomigalo iz za sivino odetega neba, da še ni pozabilo na nas, pa se je moralo kaj nato skriti v meglo. Zjutraj in zvečer so ulice pokrite s plastjo poledice, čez dan pa z blatom — v kolikor niso seveda asfaltirane.

○ **Ujedinjenje.** Prijatelj nam piše: Ko sem se pred nedavnim sprehajal ob Ljubljani, sem slišal zanimiv dvogovor. Dva fantiča sta se nekaj sprla, nakar zavpije prvi nad drugim: »Če ne boš dal miru, te bom tako fokinil, da boš prece ujedinjen!«

○ **Razne tatvine.** Mariji Pavličevi na Marjiniem trgu 6 sta dva hrvatsko govoreča tatova ukradla 170 Din gotovine. Ista tatova sta ukradla čevljarskemu mojstru Ivanu Berčetu v Wolfovi ulici 150 Din vredno rjavo suknjo. — Mariji Jurjevec je iz veže Pred škofijo 1 neznan tat odnesel večji zavoj not za cifre, v skupni vrednosti 250 Din. — Mlekarič Mikči Kogovškovi iz Dravlj je nekdo ukradel v Gledališki ulici posodo s 15 litri mleka.

○ **Berači.** Strogo postopanje, ki ga je policija uvedla zadnje čase proti beračem, je imelo, to dobro, oziroma za berače to slabo posledico, da nadležno beračenje po mestu čimdalje bolj pada in to tudi ob petkih, ki so bili od nekaj »beraški dnevi«. Včeraj je policija prišla le tri berače in še za te se zdi, da so se dali policiji nalašč ujeti.

○ **Nesreča.** V četrtek zvečer se je vpokojeni učitelj Karel Trost spodrsnil na oledelih tleh Dalmatinove ulice in jako nesrečno padel, da si je težko poškodoval čelo ter onesveščen obležal. Poklicana je bila rešilna postaja, ki je poškodovanca prepeljala v javno bolnico.

○ **Težka nesreča pri drsanju.** Včeraj ob 4. uri popoldne se je pri drsanju na mestnem

ribniku v Tivoliju težko ponesrečila gospa Ema Miklavčičeva, soproga sodnega uradnika. Padla je na ledu in si prizadejala na glavi težko poškodbo. Pozvan je bil rešilni avto, ki je Miklavčičevo prepeljal v bolnišnico.

○ **Vlom.** V stanovanje delavke Marije Pavšičeve v Vodmatu št. 96 je bilo v četrtek popoldne vlomljeno. Vlomilec je odlomil ključavnico pri vratih in odnesel pleteno košaro, last delavca Ignaca Farkaša, v kateri je bilo 1000 Din gotovine, več praznične obleke in perila. Pavšičeva sumi tatvine nekega Farkaševga prijatelja, ki ga je srečala, ko je nesel večjo košaro.

○ **Budilke pri F. Čuden, Prešernova 1.** Ali ste že bili v vinotoču poleg kavarne Central? Nudi najboljša vina in prigrizek. Kavarne vsako nedeljo in ponedeljek ob 4 zjutraj odprta. 312

○ **Za snaženje kopalne banje,** kuhinjske posode in rok ter vseh kovinastih predmetov rabite samo Rönofin. Nudi drogerija Gregorič, Prešernova 5.

Maribor

○ **Volitev novega mariborskega župana.** Danes popoldne ob 5. uri se bo vršila volitev mariborskega župana. To sejo bo otvoril in vodil najstarejši od novoizvoljenih občinskih svetnikov g. Sirak, ključavničar iz magdalenškega predmestja. Sirak je vodil volitev župana že tudi pred tremi leti, ko je bil izvoljen g. dr. Josip Leskovar.

○ **Osební promet v Mariboru v letu 1927.** V letu 1927 je iz mariborskega glavnega kolodvora odpotovalo 536.963 oseb, iz koroškega kolodvora pa 80.800 oseb. Skupno torej 617.763 oseb. Pripotovalo pa jih je 594.677 oseb; in sicer na glavni kolodvor 520.141 ter na koroški kolodvor 74.536 oseb. — Osební promet na koroškem kolodvoru je bil v minulemu letu precej živahnejši od prejšnjih let, ker je bilo mnogo več šolskih izletnikov. V splošnem pa je bilo manj izletnikov kakor prejšnjega leta. Sigurno so si ljudje radi pomnjanja denarja pritrkali marsikatero urico zabave v prosti naravi.

○ **Da ne bo prišlo do trgovine z dekleti.** Po Mariboru se mnogo govori, da sta na skrivnostni način izginili dve dekleti in trdijo, da gre za trgovino z deklicama. Celo zadevo preiskuje pol. komisariat in obenem izjavlja sledeče: V Mariboru kot obmejnem mestu se bo zbiralo vedno več zločincev in tudi takih, ki bodo poskušali s trgovino z dekleti. Ako dobi kako dekle ponudbo za dobro službo kje v južnih krajih Srbije, naj se obrne tozadevno na policijo in ta bo šla radevolje tem osebam na roko in poizvedela natančno, če te tiči za tako ponudbo kaj nevarnega. Pred nedavnim časom je dobila mariborska borza dela iz Skopja poziv, naj pošlje v Skopje 6 kuharic ter sobaric, ki se naj pripeljejo na označeno addresso v kupejih II. razreda. Borza dela je javila celo zadevo policiji, ta se je obrnila na upravo mesta Skopje in ta je odgovorila, da ta človek, ki je pisal na borzo dela v Maribor, je res v Skopju, a je na glasu, da uganja trgovino z dekleti. Kakor v tem slučaju, je pripravljen mariborski policijski komisariat postopati svarično v vseh drugih, ako se pojavljajo ponudbe z dobrimi službami po južnih krajih.

○ **Ikarus A. G.,** tovarna za aeroplane v Zemunu, potrebuje nujno 10 dobro izurjenih ključavničarjev pa izdelovanje orodja. Urno plačilo določeno šele po izvršeni preizkušnji. Interesenti naj se javijo pri Borzi dela v Mariboru, kjer se jim bodo dala natančna pojasnila, predno gredo na določeno mesto.

○ **Poskus samomora.** V četrtek popoldne je 23 letna Josipina V., kuharica, izpila večjo množino lizola, hoteč si prikrajšati živ-

ljenje. Kaj jo je privedlo do tega dejanja, ni znano. Prepeljana je bila v bolnišnico, kjer so ji izčistili želodec in je sedaj na tem, da kmalu ozdravi.

○ **K vlovu v bolniško blagajno.** Poročali smo že, da je padel v roke mariborske policije neki Germek, ki je izpovedal, da je zbežal iz Italije pred fašisti. Policijska poizvedovanja za tem človekom na Reki in Trstu so dognala, da je eden najbolj nevarnih moštrov, kar se tiče vlovov v železne blagajne. Je upanje, da se mu bo dokazala udeležba pri vlovu v bolniško blagajno na Rotovškem tigu.

○ **Otrok se odda za svojega.** Za svojo se odda sedem mesecev stara deklica. Vprašati je na Koroški cesti 50.

Celje

○ **Izjemoma sprejemamo inserate** za jutrišnje celjsko številko »Slovenca«, še danes dopoldne. Opozarjamo p. n. obrtnike in trgovce v Celju na poseben uspeh, ki ga bo imela celjska številka. — Podružnica »Slovenca« v Celju, Cankarjeva cesta 4.

○ **Jutri izide Celju,** njegovi prošlosti in sedanjosti posvečena številka »Ilustrovanega Slovenca«. Pa tudi »Slovenec« se bo spomnil Celja z več sestavki. Številko bo dobili v pisarni podružnice »Slovenca«, Cankarjeva c. št. 4, v trafikah in pri kolporterjih.

○ **Krajevnim organizacijam SLS v celjsko-vrnskem okraju!** Razposlali smo na vse krajevne organizacije daljšo okrožnico z nujnimi navodili za delo krajevnih organizacij tekom januarja in februarja. Pozivamo tudi to pot vse organizacije, da okrožnico z vso resnostjo preštudirajo, nato pa njeno vsebino prelijajo v delo in življenje. — Tajništvo SLS v Celju.

○ **Ljudsko vseučilišče v Celju.** Prihodnji ponedeljek, dne 16. t. m., bo predaval v prostorih mestne osnovne šole ob 20. uri gosp. dr. Anton Schwab o temi »Ipavci in njihove pesmi«. Pričakuje se častna udeležba Celjanov in okoličanov. Po predavanju zapoje pevski zbor Ipavčeve »Bodi zdrava domovina«.

○ **Bog plačal!** Gospod Franc Šuklje, dvorni svetnik v pok., Novo mesto, daruje mesto venca na grob pokojne Marije Trnove za občinske uboge Okolica Celje vsoto po 300 Din: Gospa Zupančič Julija, profesorica v pok., Ljubljana, za isti namen znesek 100 Din.

Dopisi

Trbovlje.

☆ **Zadruga, ki ne rabi zadružnikov.** Planinska vas in Knezdol želita že več let, da se jim napelje v vasi električni tok. Zakaj bi tudi ti posestniki ne bili deležni dobrot, ki jim jih lahko nudi električna sila. Naša občina je po nižavi večji del sama plačala napeljavo, tako da se sme električna napeljava računati za last občine, zakar so tudi naši kmetje z davki prispevali. Odbor zadruge pa si misli drugače. Če nisi demokrat, nisi dober gospodar, ne hrepiš po napredku, in ker večkrat dišiš po kravljaku, ne nosiš »šimš čevljev« in nimaš re enega prebushka, ne smeš dobiti elektrike za tvoje stroje in dovolj ti je luč solca. In tako so sklenili ti demokrati, ki smatrajo električno zadruge za svojo domeno — da ne dobimo elektrike. Čast in slava takim dobrim gospodarjem, ki ne rabijo zadružnikov in katerim ni potreba skrbeti za nadaljnji procvit zadruge. Ob tej priliki bi pa tudi uljudno vprašali okrožno, kot trgovsko sodišče, kje leži vzrok, da rekurs demokratov, ki so ga vložili proti občnemu zboru, ki se je vršil že v juniju, še ni rešen.

☆ **Volivni imeniki se na občini še ta mesec popravljajo.** V interesu vseh volivnih opravičencev je, da se oglase na občini, posebno upokojevc in sicer na mestu, kjer imajo svoje prebivališče, če so vpisani v imeniku. Pri zadnjih skupščinskih volitvah je bilo veliko nejevolje, ker jih veliko ni volilo, sedaj je čas, da se to popravi.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Sport

Led na Blejskem jezeru je prvovrsten preko celega jezera, vreme krasno, brez meglice, solnce od jutra do večera. Blejci pričakujejo obilo drsalcev iz Ljubljane.

KRAENZLEIN UMRL.

Pred par dnevi je umrl v Filadelfiji C. A. Kraenzlein, eden najstarejših in najslavnejših zastopnikov lahke atletike. Rojen je bil na Dunaju, tri leta star je prišel v Ameriko. Ko je začel gojiti sport, je igral najprvo baseball, ki ga pa ni zadovoljil. Nato se je posvetil lahki atletiki in se je povzpel v nji do popolnosti. Bil je izboren tekač in prav tako dober skakalec, njegova tehnika v telu čez leso je bila neprekosljiva; v tej vrsti teka je dosegel svetovne rekorde, ki jim dolgo let nihče ni mogel blizu. Leta 1900 je dosegel na olimpiadi v Parizu zmago v telu čez leso; bil je hkrati večkratni ameriški prvak v tem telu, v sprinterskih tekih in v skoku na daljavo. Leta 1908 se je umaknil iz aktivnega sportnega življenja in je postal trener na tivnega sportnega življenja in je postal trener na prevzel pripravno nemških lahkih atletov za olimpiado, ki bi se morala vršiti l. 1916 v Berlinu. Vojška je njegovo uspešno delo ustavila. Kraenzlein je dosegel starost 54 let.

KONGRES ŽENSKÉ SVETOVNE SPORTNE ZVEZE.

V Amsterdamu se je vršil. Beremo razna imena, našega nobenega. Prebrali so zapisnik zadnje seje, ki se je bila vršila v Breslau, pregledali so blagajno in priznali so nove rekorde. Ne vemo, kako je to, a veliko rekordov, ki so sicer v uradnih seznamih, v novem seznamu ni. Tele so priznali: Tek 800 m Batschauer 2:23.8, tek 4×100 m Viktoria iz Magdeburga 50 sek, tek 10×100 m 2:10.4 Sp. C. Berlin, kroglja 11.32 m Lange, diskos enoročno Konopacka 39.18 m, obojoročno Konopacka 64.6 m. Mi smo pisali 2:23.7 in 49.9, kakor je pač v nemškem uradnem seznamu. Južna Afričanka M. Clark je prišla skok na višino 1.57 m, pa ni bil priznan, ker klub Clarkove ni član svetovne zveze. Sicer pa nišejo Angleži v svojih seznamih skok Greenove 1.581 kot svetovni rekord.

Zanimivo je sledeče: Mednarodna lahkoatletška zveza je dovolila, da se v okvirju olimpiade vršijo propagandne igre v lacrosse in v neki vrsti žoge, in sicer v amsterdamskem stadionu samem. Gospa Milliat je predlagala, naj bi se vršile izven stadiona še druge propagandne igre, če bo holandski odbor to dovolil, med njimi tudi bazena (Čslav, proti jugoslaviji). Prihodnja seja odbora se vrši 26. julija v Amsterdamu, kongres najbrž 7. avgusta tudi v Amsterdamu.

Za tek čez leso na 80 m so določili zalet 12 m in tudi na koncu 12 m; leso, ki jih je osem, se postavilo v razdalji 8 m druga od druge. Torej: 12+7×8+12 = 80. Opusti se tek čez leso na 83 m. Za mednarodni troboj so določene tele tekmice: 100 m, skok v višino, kopje. Program za olimpiade je tale: Tek na 100 m, 200 m, 800 m, leso 80 m, vrsta 4×100 m; skok v višino in na daljavo z zaletom; met diska in kopja ter sunek kroglje.

Večino predlogov so odložili za sejo v juliju. Sklenili so še, da bodo izdajali letnik, in so nato kongres zaključili.

Če ti žepar uro zmakne, saj to večkrat se zgodi, v stadijski loteriji nova ura se dobi.

— Natakari, ta voda je zelo umazana!

— Oprostite, gospod, to vam samo tako izgleda, ker je steklenica tako umazana.

**Prispevajte
v Fond za Akademijo
znanosti in umetnosti in za
Narodno Galerijo
v Ljubljani!**

cer pa si dam lahko prinesiti drug stol...
vstal bom.

In oprijel se je mize in počasi, svečano se je vzpel pokonci.

Vsi so zrl začudeno k njemu: kaj hoče Paska, ko vendar še nihče ti govoril?

Medtem je stekla tatarska omaka počasi kakor majhen potok s fraka dol in se spremenila na sedežu v morsko oko.

Tedaj sem prišel jaz na demonsko misel. »Silentium za Pasko,« sem zakričal na ves glas. Rešetar je padel prestrašen nazaj na stol, morsko oko pa se je razškopilo na vse štiri strani sveta.

Tudi jaz sem se spremenil v tatarskega kana, a ne od zadaj, ampak z leve strani. Ravnotako se je godilo najinim ostalim sosedom pri mizi. Vsak je imel svojo tatarsko stran. Vsi so besneli, in hoteli so Pasko ven vreči.

Samo jaz sem zaklical neomajen: »Silentium za Pasko.«

Končno se je dvignil Paska.

»Preveč sem presunjen... da ustrezem splošni želji... jaz pač nisem nikak govornik... vendar sem — s tatarsko omako polit.«

In pri tem je obrnil svoj hrbet proti mizi in ga predstavil vsej družbi. Nastal je močilen krahot in ploskanje. Paska se je priklanjal brez konca in kraja. Ta večer je še trikrat govoril.

Tako se je pričela za Mihaela Pasko govorniška pot življenja. Od tedaj ima pri vsaki

priložnosti govor, na bankete pa gre vselej v salonski suknji.

— 0 —

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota, 14. januarja ob 15. uri: MNOGO HRUPA ZA NIC. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 15. januarja ob 15. uri: SNEGULČICA IN SKRATJE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri: UKROČENA TRMOGLAVKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sobota, 14. januarja: MADAME BUTTERFLY. Go-stujeta ga. Staller-Stotter in baritonist g. Neruš. Red A.

Nedelja, 15. januarja ob 15. uri: POLJSKA KRI. Opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri: ZALJUBLJEN V TRI ORANŽE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Sobota, 14. januarja ob 20. uri: ZIVIO TATOVI. Ab. A. Kuponi.

Nedelja, 15. januarja ob 15. uri: MADAME BUTTERFLY. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri: ORLOV. Prvič.

Celjsko gledališče

Četrtek, 19. januarja ob 20. uri: RAZPOROKA. (Cyprienne.) Premijera. Abonement.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Rokodelski dom. Predavanje o kulturi in civilizaciji — s skioptičnimi slikami — bo v nedeljo dne 15. januarja v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Predaval bo g. prof. dr. Josip Debevec. Pričetek točno ob 5 pop. Vstop prost.

Opozarjamo na sobotno dijaško predstavo v ljubljanski drami. Vpizori se pri znižanih cenah, kot so običajne za dijaške predstave Shakespearejeva izvrstna komedija, za katero je oskrbel prevod g. Otton Zupančič: »Mnogo hrupa za nič«. Začetek dijaške predstave točno ob 15. uri popoldne.

Sentpetersko prosvetno društvo priredi danes zvečer ob pol 6 predavanje, h kateremu vjudno vabi mladino in odrasle.

Sp. Siska. »Lumpacija v agabundae, burko v treh dejanjih vpizori Šišenska prosveta v nedeljo dne 15. jan. ob pol 8. uri v društveni dvorani (samostan). Oskrbite si vstopnice v predprodaji v nedeljo ob 9. in 11. uri dop. ter ob 5. uri pop. Blagajna ob 7 zvečer. — O »spirizizmu«, to je »skikanju« duhov itd., bo predaval g. prof. dr. Ehrlich v ponedeljek dne 16. t. m. ob pol 8 zvečer v dvorani šišenske Prosvete. Predavanje pojasnjuje skioptikon. Vstopnina navadna in tedaj minimalna, zato pa prosimo za preplačila v korist Slovenski Strazi.

Orlovski odsek Krakovo-Trnovo priredi v nedeljo dne 15. jan. ob pol 7 zvečer v »Domu«, Karunova ulica 14, mladinsko akademijo.

Ruski koncert se priredi 14. januarja, to je v soboto ob 8 zvečer v dvorani hotela »Tivoli« v korist ruskega ambulatorija Rdečega križa v Ljubljani.

Tatjanin večer. tradicionalna prireditve ruskih študentov, bo 24. jan. v Kuzlin.

Strokovno društvo javnih nameštencev in upokojevc kraljevine SHS v Ljubljani ima danes ob 20. uri redno odborovo sejo v kleti I. del. konz. društva, Kongresni trg 2. Pridite polnoštevilno! — Predsednik.

Na Rakovniku bo jutri v nedeljo dne 15. jan. ob 5. uri zvečer skioptično predavanje o zrakovih.

Avtomobilski klub kraljevine SHS v Ljubljani priredi v nedeljo dne 22. t. m. ob 5. uri pop. čajanko za svoje člane z rodbinami in vabljenimi goste. Čajanka se vrši v vseh klubovih prostorih v Kazini, I. nadstropje. Svira Jazz-Band.

Pogrebno društvo Marijine bratovščine v Ljubljani vabi svoje člane, da se udeležijo rednega občnega zbora, kateri se vrši v nedeljo dne 22. januarja točno ob 3. uri popoldne v samostanski dvorani v Križankah, Valvazorjev trg, s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev občnega zbora, 2. Poročila predsednika, tajnika, blagajnika in računskih preglednikov, 3. Odobritev letnega računa za leto 1927, 4. Določitev članarine za leto 1928, in izplačila ob smrti člana, 5. Volitev odbora in nadzorstva, 6. Predlogi in slučajnosti.

Maribor.

Občni zbor. Katoliško prosvetno društvo v Melju ima v nedeljo dne 15. jan. po popoldanski službi božji redni letni občni zbor. Vse društvenike, vjudno vabi odbor.

Predstava. V nedeljo dne 15. jan. ob 5. uri vpizori katoliška omladina krasno igro »Pri kapelici« v društveni dvorani, Cvetlična ulica 28.

Cerkveni vestnik

Marijanska kongregacija za gospodične pri Sv. Joželu v Ljubljani. V nedeljo, dne 15. januarja zjutraj ob pol sedmih je skupno sv. obhajilo, v ponedeljek, dne 16. januarja ob pol sedmih zvečer je shod.

Meščanska Marijina kongregacija pri sv. Joželu ima jutri, v nedeljo ob 11. uri dopoldne svoj redni shod v kongregacijski kapeli.

Poizvedovanja

Zgubila se je železniška legitimacija z usnjeno denarnico v kateri je bilo nekaj čez 100 Din ter bolniški list. Ker je za izgubljenega legitimacija velike važnosti, naj jo najdiš odda na policijo, denar pa lahko obdrži.

Dnevne novice

KOLEDAR.

Sobota, 14. januarja. Feliks, Hilarij, Evfrazij. — Lunina sprememba: zadnji krajec ob 22.14. (Po Herschlu se napoveduje lepo in prijetno vreme.)

Dunajska vremenska napoved za 14. januar: Severne Alpe: Začasna razjasnitev in toplejšje vreme; v krajih, kjer je sedaj še megla, nastopijo topli vetrovi, pozneje se bo pooblačilo v višjih legah in morda že lahke padavine. — Južne Alpe: Vedno bolj oblačno, temperatura le malo izpremenjena.

ZGODOVINSKI DNEVI.

14. januarja: 1916 je italijanski zrakoplov metal bombe na kolodvor Zalog pri Ljubljani. — 1742 je umrl zvezdoslovec in matematik E. Halley. — 1850 se je rodil francoski pisatelj Julien Viand, znan pod psevdonimom Pierre Loti. — 1874 je umrl izumitelj telefona Filip Reis.

* * *

★ **Proslava petdesetletnice Otona Župančiča** se bo vršila na predvečer pred jubilejnim rojstnim dnem v nedeljo 22. januarja t. l. V ljubljanskem Narodnem gledališču (v operi) bo slavnostna akademija z izbranim sporedom; začetek ob pol sedmih zvečer. Po akademiji bo ob 21 v veliki dvorani Uniona komerz. Akcijski odbor, ki vodi priprave za proslavo, opozarja s tem Slovence na obe prireditvi in jih vabi, da se udeležijo počastitve pesnika v obilnem številu.

★ **Protestno zborovanje gospodarskih krogov v Zagrebu** proti davkom. Včeraj od 11 do 1 je bilo veliko protestno zborovanje hrvatskih pridobitnih krogov proti današnjemu davčnemu sistemu in proti temu, da se davki niso zenačili. Od 11 do 1 so bile vse trgovine in obrtni lokali v znak protesta zaprti. Na velikem shodu, ki se je vršil v industrijski palači, je bilo navzočih nad 800 obrtnikov in trgovcev. Prvi je na shodu govoril dr. Bošnjak, za njim pa predsednik hrvatske industrijske zveze Aleksandar Šandor. Dalje je govoril v imenu zveze denarnih zavodov Ernest Müller, v imenu zveze maloprodajalcev Aleksander Tabacnik in v imenu stavbenih podjetij Vinko Jurković. Zborovanje je bilo nenavadno živahno in burno. Sprejete so bile obširne resolucije, s katerimi najodločnejše protestirajo proti današnjemu davčnemu sistemu in proti temu, ker so predaški kraji, predvsem Hrvatska, Slovenija in Vojvodina preveč obremenjeni.

★ **Konferenca Sodal. Ss. C. J.** za novo-mesko dekanijo se vrši v sredo, dne 18. t. m. v Mirni peči. Začetek ob 9.20.

★ **Železniškim invalidom v Sloveniji** zopet ustavljene neugodne rente. Osrednji urad v Zagrebu zopet razpošilja obvestila prizadetim, da so jim v mesecu januarju zopet ustavljene neugodne rente. Proti temu najodločnejše protestiramo, vse merodajne faktorje pa pozivamo, da storijo svojo dolžnost, da se tej krivici takoj napravi konec. — Društvo železniških upokojencev.

★ **Bodite previdni!** Nedeljski »Slovenec« je že prinesel svarilo pred dobro organizirano družbo, ki izvalja iz ljudi po deželi denar za razpečevanje križev in nabiranjem sv. maše. Iz Avstrije sta prišla dva mlada človeka v Maribor s celo zalogo križev. So to leseni križi na podstavku, Zveličar je preplešan z neko maso, ki v noči vijoletno fosforira. Pod križem je aluminijasta svetinja sv. Frančiška. Križ bi naj bil nekak spomin na 700 letnico sv. Frančiška. Omenjena Avstrijca sta organizirala celo družbo, ki razpečava te križe in obenem pobira tudi za sv. maše in to v imenu oo. frančiškanov iz Maribora. Eden od razpečevalcev se izdaja za hlapca mariborskih frančiškanov, drugi za zaupnika, ljudje nasledajo tem sleparijam, kupujejo križe in povrh dajo za maše, da je križ trikrat in še več preplačan. Poročila povedo, da so se te sleparije zgodile že po vsej mariborski oblasti in potisnem mariborske frančiškane v slabo luč. Gvardijan mariborskih frančiškanov izjavlja, da ima samostan toliko intencij, da jih oddaja in ni pooblaštil ali naročil nikomur, da bi nabiral sv. maše okrog po deželi. Vsa zadeva z razpečevanjem križev in nabiranjem maše je pri policiji in v petek popoldne sta bila aretirana omenjena Avstrijca. Izpovedala sta, da sta zastopnika neke dunajske tvrdke, ki ima po vsej Sloveniji razširjeno akcijo za razpečevanje teh križev. Križi so izdelani na Bavarskem in stanejo firmo 5 mark (70 Din), prodajajo jih pa po 200 dinarjev. Dosedaj so jih baje razpečali že za kakih 48.000 Din.

★ **Vsi glavni založniki tobaka**, ki reflektirajo na sprejemno skladišče, se pozivljajo, da prosijo za tozadevno dovoljenje pri upravi drž. monopolov v Belgradu. — Odbor Zdr. tob. traf.

★ **Neresnična vest.** Prejeli smo: Danes me je obvestil moj prijatelj, da je »Jutro« prineslo vest iz Celovca, da se je moj brat Edvard ponesrečil, in sicer da ga je plaz vzel ter nesel 300 m daleč, ter da so ga ranjenega dobili. Vse to je gola laž. Moj brat je bil dotični dan doma in je 11. t. m. seno vozil v Kranj. — Golnik, dne 12. januarja 1928. Janko Mali.

★ **Značilen dogodek v Trbovljah.** Delavka Pepca U. v Trbovljah živi doma v razmerah, v katerih pač žive delavske družine v revirjih. Ker je v blagoslovljenem stanju, je umevno, da niso njeni starši nič kaj veseli pričakovanja družinskega prirastka, ker imajo sami kopic lastnih otrok. Sledilo so prepriji, ki so sli Pepci tako k srcu, da je sklenila iti v Savo. V četrtek popoldne je to grožnjo deloma izpolnila. Stopila je na skalovje, ki štrli iz vode ter tam obstala. Skoro dve uri je čakala na skali in se pripravljala, da skoči v vodo. Ta čas so se nabrali na obrežju in na mostu razni šuroveži, ki so zbijali na njen račun razne šale, ne upoštevajoč razpoloženje delavke. Ko jo je hotel avtopodjetnik Jože Zemljan rešiti iz skrajno mučnega položaja, je dekle skočilo v vodo. Zemljan ji je vrgel s skale vrvi, katere se je dekle oprijelo, nakar jo je Zemljan potegnil na suho. Za brezsrčnost gotovih ljudi je značilno tudi dejstvo, da ji gospodinja v bližnji baraki sprva niti dovolila ni, da bi se dekle ogrelo in je to storila šele na splošno zahtevo občinstva.

★ **Iz Avstrije izgnani.** Včeraj so bile pripeljane na mariborsko policijo štiri osebe, katere so bile izgnane iz Avstrije. Med njimi je tudi neki možki, ki je bil priveden že minulo leto enkrat izgonskim potom iz Gradca, pa komaj je prestal kazens, že je zopet romal tajno nazaj v Avstrijo. Vsi štirje so sedaj zaprti v Mariboru in bodo poslani v svoje pristojne občine, seveda, ako se ne ugotovi kakšno dejanje, za kar bi katerega prijelo še naše oblasti.

★ **Aretacija kolesarskega tatu.** Dne 12. jan. 1928 je bil po ljubljanski policiji aretirani prebrisan kolesarski tat 24 letni Friderik Sušnik, po

poklicu pekovski pomočnik, brez stalnega bivališča. — Sušnik poseduje za kolesne tatvine dobro kvalifikacijo, zato je dne 12. decembra 1927 vnovič poskusil svojo sprtnost na Krtini pri Lukovici, kjer je zasedel kolo, last Andreja Ravniharja in se odpeljal z njim na Gorenjsko, kjer je potovanje nadaljeval z vlakom in končno istega večera izstopil v Radovljici. Od tamkaj je hotel nadaljevati potovanje s kolesom. V Zatreznici pri Zirovnici je pa zagledal pred neko gostilno boljše kolo kot je bilo njegovo, zato je brzo naslonil svoje kolo na zid in zasedel boljše. Ko se je nato peljal proti Jesenicam, je naletel na orožnike iz Javornika, ki so mu kolo odvzeli, njega pa spravili za nekaj časa v zapori. — Zadevo o obeh kolesih je pa šele sedaj razčistila policija, ki je razven tega Sušniku razodela, da ga išče tudi žandarmerija iz Prevalj radi tatvine denarja.

★ **Smrt na železniški progi.** Mizarja Jakoba Vrška so na železniški progi Poljčane—Lipovljani našli mrtvega. Truplo je bilo čisto razmesarjeno. Vršek je najbrže hotel skočiti iz drvečnega vlaka, ali pa je po nesreči padel iz vagona in prišel pod kolesa, ki so ga razkosala.

★ **Hercegovci se izseljujejo.** Ker vlada v Hercegovini veliko pomanjkanje ter ni dela, se mnogo kmetov in obrtnikov pripravlja, da se na pomlad izselijo iz Hercegovine v inozemstvo za kruhom. Največ jih namerava oditi v Turčijo, kjer upajo, da najdejo dober zaslužek.

★ **Nesreča na dalmatinski progi.** V četrtek zjutraj je nedaleč od Splita skočil s tračnic sinjski vlak. Večje nesreče ni bilo, razen da se je razbilo pri lokomotivi kolo. Radi te nesreče je imel brzovlak iz Zagreba dveurno zamudo.

★ **Oproščena italijanska agenta.** V četrtek se je zaključil v Ogulinu proces proti italijanskima fašistoma Codrichu in Gagliioniju, ki sta bila obtožena, da sta nameravala ugrabiti na Sušaku poročnika Sirico in ga nezvestnega prepeljati na Reko. Ko je bilo zaslišanje prič končano, je govoril državni pravdnik, ki je zahteval za oba obtožena najstrožjo kazn, do čim so branitelji zahtevali oprostilno rabsodbo. Popoldne je sodišče proglasilo rabsodbo, s katero se Francesco Codrich in Celso Gagliioni oproščata krivde in izpustita v svobodo. Razlogi rabsodbe navajajo, da se ni moglo dokazati, da je Codrich vrgel strup Sirici v kozarec in tudi če bi to napravil, ni še dokazano, če je ta strup učinkoval. Po rabsodbi bo sodišče oba obtožena izročilo policijskim oblastem, ki ju bodo najbrže pregnale preko meje.

★ **Samoumor 64 letne starke.** Predvčerajšnjim zjutraj je v svojem stanovanju v Stenjevci pri Zagrebu izvršila na grozen način samoumor 64 letna babica Marija Zdunič radi težke bolezni, za katero je trpela že dobro leto, ne da bi si mogla kaj pomagati. V četrtek ob 6 zjutraj, ko je šel njen mož, vpokojeni železničar, za trenutek na dvorišče, je vzela starka iz omare možovo britve, se vlegla v postelj in si v skrajnem obupu prerezala najprej žile na roki, nato pa še na vratu. Težko hropeč in vsa v krvi je starka padla s postelje, še vedno držeč v roki krvavo britve. Ko se je kmalu zatem vrnil z dvorišča njen mož, je našel svojo nesrečno ženo že mrtvo na tleh, ležečo v veliki luži krvi. Mož, ves prestrašen in presenečen nad groznim prizorom, je pričel klicati na pomoč sosedo, toda vsaka pomoč je bila že prekasna.

★ **Samoumor zločinca.** Pred dnevi so našli na cesti med Ljubljano in Trebinjem v Hercegovini mrtvega kmeta Mitro Medana. Dasi se ni vedelo, kdo je zločin izvršil, je bilo takoj jasno, da gre za roparski umor. Kot storilca je orožništvo aretiralo znanega razbojnika Božo Čuka, ki ga je uklenjenega prepeljalo v Ljubljino. Toda Čuk si je sodil sam. Posrečilo se mu je, da se je rešil spon na desni roki

in nogah ter se nato obesil na okno zapora. Naslednje jutro so ga našli mrtvega in visečega na oknu.

★ **Pri bolečinah v želodcu in črevih ter prebavilih** navaja uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja poudarjajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudeh, ki se premalo gibljejo. Dobivase v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

★ **Apetit-testenine in dvojno sladno** kavo zahtevajte v vsaki trgovini.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKAREN.

Drevi imata nočno službo: Ramor na Mišklošičevi cesti in Trnkoczy na Mestnem trgu.

* * *

© **Vaše stanovanje je polno radiovalov**, ki nosijo s seboj govore, petje in godbo. Treba je imeti le aparat, da te sprejemmo iz zraka in jih spremenimo v zvok. Na IV. Prosvetnem radio-večer nocoj ob pol 9 bomo od valov, ki napolnjujejo dvorano Akademskega doma, Mišklošičeva cesta 5, izbrali valove dolžine 1600, 1111, 517,2 in 450 m (po potrebi še druge), in bomo slišali Davenporty (London), Varšavo, Dunaj, Rim itd. Na sporedu vseh teh postaj je vesela in poskočna glasba ter petje, namenjeno oddihu, ki ga vsak delavni človek v soboto zvečer zasluži. Vstopnice se dobe proti malenkostni odškodnini 2 Din v pisarni P. Z.

© **Služba božja za akademike** pri oo. frančiškanih ob enajstih se jutri zopet prične.

© **XII. prosvetni večer Prosvetne Zveze.** Po daljšem premoru radi praznikov se je snoči zopet vršil prosvetni večer z zanimivim predavanjem dr. A. Dolinarja »O vzgoji in izobrazbi petja«. V tričetrturtnem predavanju je govoril omenjal velik pomen petja za narodovo kulturo, ki pač tvori nje sestavni del. Tako vidimo, da so Čehi le potom svoje visoko stoječe pevske kulture kaj kmalu zavzeli važno stopnjo v mednarodnem svetu. Pri nas žal za pevske umetnosti ni pravega umevanja, kar kažejo večina prazne koncertne dvorane. Radi tega si že nobeno domače pevsko društvo ne upa več nastopiti doma, nego gleda predvsem, da si

Predavanje o spiritizmu

priredi Prosvetna zveza v nedeljo 15. jan. ob 5 pop. v dvorani hotela Union

Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi. Se-li res duše mrtvih vračajo? Se-li res pojavljajo duhovi? Ima človek eterično, astralno telo? Izhajajo iz človeka res tajne, nam doslej še nepoznane snovi in sile? Ta in podobna vprašanja zanimajo danes ves svet. O teh vprašanjih boste čuli marsikaj v nedeljo.

daj ni bilo od fraka videti prav nič več črne-ga. Tako umetniško dovršenega oblika še nisem videl.

Med katastrofo je Paska popolnoma mirno sedel in se ni ganil. Tako ribo kakor tudi omako je odklonil, in smrtnobledi natakak je korakal dalje.

Tedaj se je sklonil Paska k meni in dejal z blaženim smehljajem na obrazu: »Kakor je videti, sem prišel srečno preko tatarske omake. Grožnja je vendarle pomagala.«

»I, kaj ne čutite nič?« sem vzkliknil začuden.

»Kaj neki?«

»Nesrečnež, saj izgledate od zadaj kakor tatarski kan.«

»Kako... Kaj... Kaj govorite tu?«

»Da ste do vratu v omaki.«

»Ne-ne-mo-mog-o-če-če-če«, je jecjal.

Odrezal sem kosček ribe, ga nataknil na vilice in ga pomohil v hrbet gospoda Pasko. Potem sem mu ga pokazal.

»Prosim le nadaljujte,« je javkal z glasom, kakor bi sploh ne vedel, kaj govori. Kakor se je zdelo, ga je močno presunilo, da je kdo ribo, ki jo pomaka v hrbet upokojenega rešetarja. In potem je začel Paska mrkega obličja blazen monolog: »Ali naj vstanem? Ali naj ne vstanem? Če vstanem, steče omaka na stol, in potem sem še ob svoje hlače; če ne vstanem, se posuši omaka na mojem fraku, in ne bo je moči nič več ostrgati... Vendar blač imam še več, frak pa en sam... Si-

Victor Rákosi:

Tatarska omaka

(Prev. I. I.)

Mihael Paska, rešetar po poklicu, je imel hišo, ženo, hčer in frak. Poprej ni imel prav nič. Najprej je prišla žena, za to hiša, potem hči in nazadnje frak.

Vse popolnoma naravne stvari, vse do fraka. Zakaj fraka ne potrebuje rešetar, pa naj bi bil še tako imovit.

A nekega dne je pustil Paska rešetarstvo in stopil v javnost. V javnosti pa se more uveljaviti le človek, ki ima frak.

Javnost Pasko je obstojala v tem, da se je v pivarnah in kavarnah razgovarjal o političnih vprašanjih in da je obiskoval opozicijske skupščine in klube, kjer ga je tako od srca grabil divji srd, da je obilnost njegovega telesa, ki je povzročala že skrbi, vidno pešala.

Ce bi se bil priključil vladni stranki, bi ga bila že davno zadela kap. Kot nezadovoljen opozicijski član se je pa radoval kipečega zdravja.

Počasi je prišel na idejo, da mora imeti brezpogojno frak, če hoče, da se bo mogel prosto gibati.

Da ni bil doslej še niti eni deputaciji pridržen, je pripisoval zgolj okolnosti, da ni imel fraka.

Napravi si je torej za svoj godovni dan iznenadenje s frakom, s prekrasnim frakom,

ki je bil podložen s svilo in kakršnega nima, mogoče z izjemo valeskega princa, noben človek več v Evropi. Sam krojač se je ločil od fraka s solzami v očeh, ko ga je izgotovil, in je dejal, da lahko zdaj mirno umre, zakaj nikoli več ne bo mogel napraviti kaj enakega.

In ko se je vršilo odkritje portreta enega naših opozicijskih matadorjev in zatem banket, je obelkel Paska frak. To ga je spravilo tako iz sebe kakor mlado deklico, ki dobi prvo dolgo obleko.

* * *

Tatarska omaka je tisto, kar spremlja človeka, ki se udeležuje banketov, vse življenje, od zibel do groba, od Karpatov do Adrije.

Tatarska omaka je tisto, s čimer po splošnem mnenju polivajo ribe; navadno pa se polije z njo gost.

Tatarsko omako tratijo krčmarji tako pogosto in v tolikšni množini, kakor da ribe ne plavajo v vodi, ampak v tatarski omaki.

Opomniti je treba, da Tatarji o omaki krščeni z njihovo firmo, prav nič ne vedo in ni nikoli noben Tatar takšne omake niti videl, kaj še jedel.

Rib je mnogo. Bog je poskrbel za tisočere vrste; fantazija kuharjev pa ni znala iznajti nič, kar bi moglo bolj povečati okusnost rib. Servirali bi nam prav tako kito v tatarski omaki, če bi ga nam servirali, kakor nam servirajo postrv v tatarski omaki.

Tako ribe kakor tudi gosti so te večne

enoličnosti že davno siti; vendar riba je nema ko grob, gost pa je nem ko riba.

Tako nas spremlja tatarska omaka do smrti; tako bo spremljala naše vnuke in pravnuke, in na ohlajeni zemlji bo pomohil zadnji Eskimo pod ekvatorjem pri svoji poslednji večerji poslednji griljaj poslednjega morskega psa v — vsekakor ne poslednjo tatarsko omako.

Po tem malem ovinku se ne bo nihče čudil, če se je glasila ena točka zgoraj omenjenega supéja takole: »Losos in postrv z omako à la tartare«.

Naključje je hotelo, da je dobil Mihael Paska sedež na kolu levi strani. Natakak je začel s serviranjem pri mojem tretjem sosedu z desne strani, gospodu, ki je imel glavo kakor žemlja, in se približal meni, držeč v rokah skledo z ribami in omako.

Nemir se je lotil Pasko. Natakak ni došel niti še do mene, ko mu je že zaklical: »Vi, če polijete moj frak z omako, se pripravite na klofute.«

»To je da, prosim,« je odgovoril mladenič vljudno, iz česar ni bilo moči sklepati, ali bo polil frak z omako ali ne.

Tedaj je prišel do mene. Vzel sem postrv, omake ne. Suženjskih verig tatarske omake sem se bil že davno otrešel.

Fant pogleda mene, potem pogleda v skodelo z omako in zlije mojo porcijo od zgoraj dol čez Mihaela Pasko. Razlila se je čez njega in tekla po njem dol od vratu do Adrije. Za-

Pregnanstvo ruske opozicije

K drakoničnim odredbam sovjetske vlade proti opozicionalnim voditeljem je zvedela agencija United Press iz zanesljivega vira naslednje podrobnosti.

Poleg Trockija ni bilo obsojenih v pregnanstvo samo 29, ampak 51 nasprotnikov Stalina. Med temi pa se ne nahajata niti Kamenev niti Zinovjev. Poslednji se skoro gotovo peča s sestavljanjem pamfleta proti Trockiju, da bi na ta način ušel kazni. Obsojenci bodo deportirani v najzapuščenejše kraje, ki so večinoma več sto kilometrov oddaljeni od bližnjih večjih mest. Za njih vzdrževanje jim je določila vlada mesečno vsoto devetih rubljev (okoli 248,30 Din). Pregnanci bodo ločeni daleč vsakeb. Del se že nahaja na potu.

Trockij sam naj bi šel z nekim »vladnim naročilom« v Astrahan. On se še brani, češ, da je njegova prisotnost v Moskvi važnejša. Trenutno je še v Moskvi in poudarja, da ga bodo poslali v Astrahan samo s silo. Prejšnji poslanik v Parizu Rakovski bo odposlan v Sisele ob Belem morju. Opozicionalni voditelj Smilga, ki je že šest mesecev nastanjen v Harbarovski v vzhodni Sibiriji kot vodja tamošnje komisije za projekte, bo moral ostati v tem oddaljenem kraju. Voditelj skrajne levice Sapronov bo deportiran v zaliv Onega ob finski

meji. Serebrjakov, ki je veliko pripomogel k pozitivni trgovini z Zedinjenimi državami, bo pregnan v tropični Turkestan, Sosnovski, uvočni članek »Pravde«, pa v Sibirijo. Ivan Smirnov, višji uradniški prometnega ministrstva, bo deportiran v Kisil Ordj ob Kaspiškem morju, Vladimir Smirnov v neko vas na Uralu in časnikar Vorovski v Vjatko. Med ostalimi deportiranci se nahaja tudi profesor Viktor Elsin, poseben Trockijev ljubljenelec. Zelo dobro jo je obnesel bivši trgovski pooblaščenec v Parizu Pjatakov. Stalin ga je odposlal v Avstralijo, da tam organizira nakup volne. Sprva je odklonil z ironično izjavo: »Prvikrat, ko sem imel opravka z ovčami, je bilo, ko sem zavzel opozicionalno stališče proti Stalinovi skupini. Zato prav gotovo nisem ustvarjen za trgovino z volno.« Končno pa je le sprejel odposlanstvo.

Neposredni vzrok številnih deportacij so bili nemiri v tovarnah moskovskega in bogorodskega okraja, kjer so se delavci upirali obnovi tarifnih pogodb z vladno upravo in zahtevali ugodnejše pogoje. Stalin je odposlal obratnega vodjo Melnihanskega na lice mesta, da bi skušal razburjene duhove pomiriti. Toda njegova misija je bila brezuspešna.

Prekoceanski promet

Pod firmo Transoceanique Comp. of U. S. A. se je osnovalo novo podjetje s kapitalom 50.000.000 dolarjev. Nova družba bo dobila od ameriškega pomorskega urada posojilo v znesku 90 milijonov dolarjev. Nova trdnja ima v načrtu gradnjo šest velikih parnikov s 35.000 tonami, kateri bi dosegli hitrost 33 vozlov na uro in tako skrajšali vožnjo od Newyorka do Londona za štiri dni.

Novi francoski prekoceanski parnik »Isle de France«, ena največjih ladij na svetu, se nahaja začasno v popravilu v Havru. Na zgornjem krovu se bo namreč priredil prostor za pristajanje letal. Poseben »hitri« potnik se lahko pripelje na krov parnika že potem, ko se je isti odpeljal. Istotako lahko tudi v Newyorku dosežejo svoj cilj prej, če se poslužijo aeroplana. Prihranek na času, kateri se doseže na ta način, bo lahko znašal preko dva dneva.

Naivejši zrakoplov

»Evening Standard« poroča, da bo največji vodilni zrakoplov »R 100«, ki vsebuje 5 milijonov kubičnih čevljev plina in stane 450.000 funtov sterlingov, najbrže v juliju podvzel svoj prvi poskusni polet. Zrakoplov bo pričel v poletju vršiti svojo službo na novoustanovljeni progi Anglija — Kanada — Združene države. Potovanje iz Anglije v Severno Ameriko bo trajalo 48 ur, v nasprotni smeri pa radi ugodnejšega zračnega toka samo 38 ur.

Gimnazist ropar

9. t. m. je bila v Stralsundu na nekem nerazsvetljenem mestu na cesti nenadoma napadena kontoristinja Elizabeta Kalk. Storilec jo je udaril po glavi z železnim obročem, ki ga je imel na roki, ter ji hotel iztrgati ročno torbico. Ko je prihitel nek mož kontoristinj na pomoč, je storilec zbežal. Pozneje se je javil na policijski stražnici, kjer je dejal, da je brez stanovanja. Spoznan je bil kot napadalec. Ugotovljeno je bilo, da je 15 letni gimnazist Eberhard Glaser iz Berlina. Dejanje je priznal. Glaser je odnesel svojemu očetu v Berlinu 380 mark in se je odpeljal v Harz ter v različna druga nemška mesta. Z roparskim napadom je hotel, kakor je sam izjavil, dobiti denar za drugo potovanje v Harz.

Lononski pendrek

Stražniki na Angleškem še vedno nimajo drugega orožja. Parlament je pričel novo leto z vprašanjem o revolverjih, katerih bi bili potrebni varuhi javnega reda. Več poslancev je zagovarjalo ta predlog. A notranji minister Hicks je odgovoril, da pendreki zadostujejo. Ta odgovor se bi zdel čuden povsod razen na Angleškem. Londonski pendrek je mala bela palčica, ki je veliko lažja kakor orožje naših stražnikov. Služi za ureditev javnega prometa. Če se dvigne, se mora ustaviti ves vojni promet. Toda kaj hoče ta palčica v boju z oboroženimi zločinci? Kljub temu deli angleški tisk, oz. javno mnenje ministrovo stališče. »Bobby« se naj tudi vnaprej zanaša na svoje mišice, ne pa na orožje. Angleški zločinci so baje malokdaj oboroženi. Poulični rop je skoro neznan pojav. Na Angleškem imajo samo vlomilce, ki se pripravljajo za napad več dni ali tednov in vlomijo samo ob uri, ko ni računati na odpor ali borbo. Vlomilec natančno ve, kdaj gre gospod v postelj, kdaj je gospa v gledališču in kdaj pošljejo služkinjo nakupovat. Vlomilec ne vzame revolverja, temveč se zanaša na svojo spretnost in zbirko vlomilskega orožja. Če zasači tatú stražnik, poizkusi vlomilec uteči, vrže stražnika na tla ali ga omami z udarcem po glavi. Toda noben zločinec se ne poslužuje revolverja: ve namreč, da bi potem prišel na vislice. Angleške postave so neusmiljene napram morilec in se vešala nikoli ne nadomestijo z doživljensko ječo.

Zato je angleški notranji minister mnenja, da stražniki ne potrebujejo orožja. Rekel je dobesedno v parlamentu: »Če bomo stražnikom dali revolverje, si bodo takoj preskrbeli orožje tudi zločinci. Mi pa smo mnenja, da imamo lažji popravek z vlomilci in tatovi kakor z morilci.«

Srečna dežela je ta Angleška!

Gobavost v Moskvi

V nekem moskovskem delu mesta so prišli na sled štirim slučajem gobavosti (lepre). Seveda se silno boje, da se ne bi ta strašna bolezen razširila. Bolezen so zanesli mnogi Azijati, ki se tu nahajajo.

Naročajte »Slovenca«!

Na grobu češke kulturne delavke

Praga, 11. januarja 1928.

Potomec genialnih staršev navadno daleko zaostaja za njimi. Toda pri Gebauerjevih ne velja to pravilo. Ko smo danes pokopali Marijo Gebauerjevo, je vedel vsakdo, da smo izročili zemlji velikega očeta veliko hčer.

Njen oče dr. Jan Gebauer, ki je umrl pred dvajsetimi leti, je bil eden izmed največjih čeških filologov. Izkusil je vso bedo dijaških let od zgodnje mladosti do doktorata. Usoda mu ni bila mila tudi pozneje. Že ob habilitaciji je kljub svojim izrednim sposobnostim imel velike težave zavoljo nasprotstva svojega profesorja Hattale. Miklošič ga je sicer predlagal zagrebški vladi, ki mu je l. 1874. res ponudila redno profesuro, toda on si je hotel priboriti zmago v Pragi. Toda boj je bil vsled spletke v proforskem zboru zelo težak. Jarič ga je po svojem odhodu iz Berlina v Moskvo predlagal za svojega naslednika pruski vladi. Končno pa ga je avstrijska vlada l. 1881. brez odobrenja proforskega zbora imenovala za rednega profesorja na Karlovi univerzi. Pravi križev pot pa se je začel za Gebauerja, ko se je z prof. Masarykom po-

stavil proti kraljevodvorskemu in zelerohorskemu rokopisu. Priskrbi njegovih nasprotnikov je bil skoraj nevzdržen.

Za kulturno zgodovino zanimive podatke iz Gebauerovega življenja in delovanja je izdala lanske leto njegova hči Marija. Ti »Spomini« so njeno zadnje delo. Marija Gebauerova se je narodila leta 1869. v Pardubicah. Kot strokovna učiteljica v Pragi je tudi večino svojega pisateljskega delovanja posvetila mladini. To pričajo njene knjige »Jurka« (1901), »Slike«, »Dijak Jurka« l. dr. Urejevala je zbirko »Dobre knjige za mladino«. Tesno prijateljstvo in zavezništvo Jugoslovancov in Čehov med svetovno vojno ji je dalo povod, da se lotila dela, kjer opisuje žalostno stanje Slovencev na Koroškem. Ta njen roman »Rod Jurja Klemenčiča« je izšel ob zarji narodne svobode l. 1918, toda koroškim Slovincem še ni zasijalo solnce svobode in zato ni izgubil še sedaj na svoji aktualnosti. Slovenci store samo svojo častno dolžnost, da ji položijo na grob rdeč nagelj hvalečnosti in zahvale, ter kličejo: Slava spominu Marije Gebauerove!

Slavica.

Čas

Izšla je po novem letu 2. števec letnika 1927-28 s tole vsebino: I. Razprave: Cigav je pentatev? (Dr. M. Slavič). — Zdravstvo in sorodne zadeve v Sloveniji. (Dr. A. Breclj). — Gospodarske krize. (II. del.) (Dr. Jož. Lavrič). — II. Pregledi: Pravniški kongres v Sarajevu. (Dr. Metod Dolenc). — Avstrijska šolska reforma. (Dr. L. Sušnik). Država. (A. U.). — Iz jugoslov. sveta. (Dr. L. Sušnik). — Slovenski agrarizem. (A. U.). — Mistika. (A. U.). — III. Slovesno: O Iz. Cankarjevi Zgodovini likovne umetnosti v Evropi. I. m. poroč. Fr. Stele. o Spomenici na kongres jugoslovanskih pravnikov dr. V. Korošec. o Bilimovičevi statistiki »Jugoslavien« ter Topalovičevih Privrednih problemih juga. A. Ušeničnik. o Makarovlem »Das russische Zwischenprivatrecht dr. Jak. Mohorič. končno o Cartellierju Die röm. Alpenstrassen dr. V. K. ter o Majcnovi Kratki zgodovini Maribora Frst.

Ako katoliška cerkev ne bi učila in zahtevala izpolnjevanje deset božjih zapovedi, bi se dalo z njo izhajati, tako natihem in naglas že dolgo misli svobodnemiseltvo. Deset božjih zapovedi (dekalog) — to je kamen spotike za nevero. Treba jih je torej izpodbiti, vzeti jim veljavo. Veljavo se jim vzame, če se dokaže, da jih Moizes niti ni poznal. Pri nemških protestantih to delo opravlja Wellhausenova šola. V maju 1927 je novi rektor univerze v Bonnu (protestant) Meinhold s to trditvijo inauguriral svoje uradovanje. Bozoslowski poročevalec »Jutra« je pri nas to lani objavil. Dr. S. nam v svojem članku kaže 1. da je Meinhold celo med protestanti osamljen, in da je M. sam tudi previdnejši pri tej trditvi nego »Jutra«; 2. da vsi katoliški bibliisti odločno zagovarjajo nastanek pentatevha (prvih 5. knjig sv. pisma starega zakona) v Moizevem času. in 3. iz spomenikov, ki jih je sam videl (v Londonu, Kafru, na Sinaju...) nam pa kot osebna priča zanimivo govori o verjetnosti vseh raznih deistev, zapisanih v pentatevhu. Naj bi nam učeni g. pisatelj enkrat v »Casu« razgledal celotno vprašanje o Moizesovih knjigah in to po najnovejših preiskavah, ki jih on tako točno zasleduje.

Razprava »Zdravstvo« je z žalostnimi dejstvi temeljito podprt klic na javnost obeh samoupravnih oblasti: Zasebna dobrodelnost, zrapi se! Pomagaj tudi ti! Slovensko razumnštvo, ohrani sebi in na-

rodu duševno zdravje! Res, imamo nekaj društev za dobrodelnost, ki mnogo dobrega storé, a v primeri s potrebami jih je še vse premalo. Zelo težna, seveda pa zato tudi dosti težka razprava mladega znanstvenika dr. Lavriča, ki je izšel s čistiše univerze, o »Gospodarskih krizah« dokazuje, kako so tudi v kapitalističnem »gospodarskem« sistemu začele delovati sile, ki skušajo anarhično produkcijo pretvoriti v organizirano in vse gospodarstvo podrediti socialnemu vodstvu, tako da glede kriz tudi od socialistične uredbe ne bi bilo mnogo več pričakovati.

Pregledi so vselej zelo zanimivi. Univ. prof. dr. M. D. nam poroča v štirih važnih predmetih, ki se je o njih posvetovala civilnopravna sekcija pravniškega kongresa v Sarajevu v sept. 1927. — Zelo obširno je poročilo o avstrijski šolski reformi, uzakonjeni dne 2. avg. 1927 (str. 110—122). Zanimajo čase smo čitali, kako iz raznih dežel, posebno tudi iz Amerike prihajajo pedagoški študirar avstrijske šolstvo. Iz temeljitega poročila se nam ta veliki sloves precej pojasni. S posebnim veseljem pozdravljamo to točko pregledov (Slovesno), ker bomo na ta način dobili vsaj približno sliko povišnega šolstva vseh držav. — Na str. 122—124 čitamo lepo oceno A. Ušeničnika Pitamičeve »Države«. Uredništvo jo je po pravici uvrstilo med »preglede«, ne pod »slovesno«. Res, ta knjiga sama je že cel pregled najvažnejših vprašanj. — Pod zaglavjem »Iz jugoslovanskega sveta« nam dr. L. S. zelo simpatično predstavlja novo H. Wendelovo knjigo »Aus der Welt der Südslaven«. Kakor pred njim A. U., tako tudi L. S. ni zopoli reserent, ampak tudi bister kritik, ki odločno povzroči svoje misli o raznih tednih knjig. Na zelo vidno mesto je postavil »Cas« Vebrove »Ideine temelje slovanskega agrarizma«. V mistiki izhaja med Nemci nebroji del. To je zdaj moderno. Učenjak si dovoljuje razne primerjave. Tako imamo n. pr. tudi knjigo »M. Eckehart u Laotse«. A. U. svari: »Takšno mešanje mističnega doživljanja iz raznih religij bi utegnilo zamoriti v že itak nelesnih modernih dušah zmišljeni filozofski edinstvo krščanstva, ki nam je tako potreben.« X+Y.

*) »Cas« je glasilo Leonove družbe in izhaja dvomesečno, stane za celo leto 60 Din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. Str. 16. S šestimi podobami. V Ljubljani 1928. Cena 4 Din. — Skoraj neopazeno delujejo kat. društva rokodelskih pomočnikov in vendar dosegajo prav lepe uspehe. Samo iz ljubljanskega društva je izšlo v letu 73 let do 3000 obrtnikov. Prav je, da se tudi vsa naša javnost zanima za ta društva, da jih zna primerno ceniti in tudi vsestransko podpirati. V ta namen naj služi navedena knjižica. Skromna je po obsegu, pa zelo poučna. V kratkih značilnih potezah nam slika zgodovino, razvoj in sedanje stanje ljubljanskega kat. društva rokodelskih pomočnikov. Knjižica mora pač vsakega zanimati. Zlasti naj pa naša prosvetna in strokovna društva, ki žele, da njihovi v mesta odhajajoči člani dobivajo v katoliških društvih rokodelskih pomočnikov nadaljno popolnejšo izobrazbo, naroče po več izvodov, da jih ob ugodni priliki razdele društvenikom. Knjižica stane 4 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni in v prodajalni KTD, H. Nišman v Ljubljani.

+ Tomaž Hardy. V Londonu je umrl te dni 88 let stari pisatelj Tomaž Hardy. Bil je pravzaprav arhitekt, ki je pa kmalu našel svoj pot v literaturo. Njegova zbrana dela štejejo 23 zvezkov. V Angliji so ga imeli široki krogi za največjega romanopisca po smrti Mereditha.

Naš mornar, ilustrirani mornarski koledar za 1928, je izšel v založbi ladjarske Straže. Koledar je jako zanimiv in bo navdušil zlasti mladino za našo mornarico in morje. Ima tudi mične povesti. Stane 10 Din.

Priporočajte

naš list ob vsaki dani priliki
Priporočajte tudi njegov oglašni del

Sir H. Rider Haggard:

35

Kleopatra, egiptovska kraljica.

»Stoj, dovolj, mag, dovolj!« je rekla Kleopatra, »tvoja čarovnija je preveč za naše živce.«

Zamahnil sem z rokama, ki sta bili oviti s kacam, in kakor bi trenil, je vse izginilo. Pred mojimi nogami je ležala črna palica s konci iz slonove kosti in prav nič drugega.

»Ali je kraljica zadovoljna z mojo bomo umetnostjo?« sem vprašal prav ponižno.

»To se ve, da sem, Egiptčan; še nikoli nisem videla kaj takega! Od današnjega dne dalje si dvorni zvezdoslovec in imaš pravico, priti h kraljici, kadar hočeš. Ali imaš še kaj take magije na uslugo?«

»Imam, kraljica; dovolj, da se sobana malo zatemni, in pokazati ti hočem še eno.«

»Skoraj me je strah,« je odgovorila; »vendar stori, Karmion, kakor yeli ta Harmakis.«

Zagrnila je zavese in v sobani se je stemnilo, kakor da bi se mračilo. Nato sem stopil naprej in se vstopil poleg Kleopatre. »Napeto glej tja,« sem rekel resnobno in pokazal s palico proti praznemu prostoru, kjer sem bil prej stal, »in gledala boš tisto, kar imaš v mislih.«

Nekoliko časa je vladala popolna tišina in ženski ste ves čas napeto in boječe gledali proti označenemu kraju.

In ko ste zrlj tja, se je pred njima prikazal oblak. Gibal se je in prelival in prav počasi je iz njega nastala določna oblika in postava. In postava, ki jo je naposled navzel, je bila postava človeka, ki pa je bila v mraku dotle še nejasna in je bilo videti, kakor da postaja sedaj bolj razločna, sedaj zopet manj.

Nato sem zaklical z glasnim glasom:

»Duh, zaklinjam te, prikaži se!«

Čim sem izrekel te besede, se je kakor bi trenil prikazala pred nami človeška postava, jasna, razločna in popolna v vseh delih. In ta postava je bila postava Cezarja, togo je imel zavito okrog obraza, život pa mu je obdajalo oblačilo, krvavo od nešteti ran. Tako je stala tam nekoliko hipov, nato pa sem zamahnil s palico in izginila je.

Obrnil sem se do žensk na ležišču in videl sem, da je bil ljubki obraz Kleopatre neznanoko prepaden. Ustnice so ji bile blede kot zid, oči so bile na široko odprte in meso ji je drhtelo na kosteh.

»Človek!« je dahnila; »človek, kdo in kaj si ti, da ti je mogoče pripeljati mrtve pred oči?«

»Zvezdoslovec sem kraljice, mag, slajzabnik — kar je kraljici drago,« sem odgovoril smeje. »Ali je bila to postava, ki jo je kraljica imela v mislih?«

Ona pa ni odgovorila, ampak je vstala in skozi druga vrata odšla iz sobane.

Tudi Karmion je vstala in odkrila obraz, ki si ga je bila pokrila z rokami; tudi nje se je bil polastil silen strah.

»Kako narediš te reči, kraljevski Harmakis?« je rekla. »Povej mi; v resnici se te namreč bojim.«

»Ne boj se,« sem ji odgovoril. »Morebiti nisi videla ničesar tistega, kar sem jaz imel v mislih. Vse stvari so zgolj sence. Kako moreš potem poznati njihovo naravo ali vedeti, kaj je v resnici in kaj je samo na videz? Ampak pomni, Karmion, ta igra se igra v gotov namen.«

»Vse gre dobro,« je rekla. »Ko se jutri zdani, pojde glas o tem od ust do ust in pred teboj bodo vsi imeli tak strah, kakor pred nobenim človekom v Aleksandriji. Prosim te, pojdi z menoj.«

LEONSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek. A. Sheehan, Kraljevski Povesti izkega dekleta. 24 Din. vez 82 Din — 24 zvezek. A. Marby, Hana Ljudsko-rošča povest 22 Din. vez 90 Din — 25 zvezek. Haggard, Hi cesarja Monreune. Din 30. vez Din 42 — Sorlek in njegovo burkasto življenje 14 Din. 14 Din. vez 22 Din — 27 zvezek. Pregled, Prvi salina Din 24. vez Din 92.

Smeš in jok

Cudni dogodki pri Ribničanovih.

(Dalje.)

Gosp. R. je bil divji. Vzel je svederc, letel na vrt in začel tamkaj v plot vrtati luknjo. Hotel je vanjo pritrditi železen kavelj, da bi nanj privezal psa.

Sosed se je jel obračati in vrteti, da bi se oprostil psa, toda ta ni popustil. Reski in sosedov jopič je šel v cunje. »Pazi, pazi semkaj!« je klical gosp. R., ki si je mislil, da bo moral račun pasje zvestobe slano plačati.

Na oni strani plota je sedel sosed, zadovoljno vlekel svojo pipo in bral.

Toda pes ni hotel nič slišati in je dalje obdelaval sosedu. Šavsi šavsi so pasji zobje trgali zdaj jopič zdaj hlače nesrečnega moža.

»Uhl! ga je nenadoma nekaj zbudilo v hrbet. Ozrl se je in opazil v plotu — konico svedra. »Taka nesramnost!« — je zavpil. 82.

Na oknu se prikaže sosedova žena z vrčem vode v roki. Ko opazi, kaj se godi z njenim možem, brez pomisleka zaluči vrč proti psu in v razburjenju niti ne čuti, da se je tudi sama vsa polila.

Gosp. R. je prestrašen izpustil sveder in pogledal čez plot. Toda že v naslednjem trenutku je dobil tako po nosu, da so se mu vlije solze. Nato pa je še pipa pela po njegovi ubogi plešasti glavi.

Merila je slabo: vrč je priletel v glavo na mesto psu — njenemu možu.

Tega pa Pazi, zvesta domača žival, ni mogel mirno gledati. Rentč se je pomaknil nekoliko nazaj, nato se pa v skoku pogljal sosedu na hrbet in ga pričel obdelavati z zobmi.

Sosed se je končno onesveščen zgrudil. Njegova žena mu je z metlo v roki hitela na pomoč. Pazi je takoj razumel položaj in se pogljal čez plot. Ravno tako hitro so izgubili Ribničanovi.

Gospodarstvo

Zračni promet v naši državi

Znano je, da se bo v kratkem začel redni potniški in poštni promet z aeroplani na progi Zagreb—Belgrad, ki ga bo vršila družba za zračni promet. Govori se tudi o poznejši zvezi Ljubljane z Belgradom in da je napravljen že ves načrt za zrakoplovne linije v naši državi.

Dosedaj je šla skozi našo državo ena sama linija »Francoroumaine«, ki je vezala Budimpešto z Belgradom ter od tu šla v Bukarešt. Že leta 1925. se je vršila pri naši Zbornici za TOI anketa o zvezi Ljubljane s Trstom in Dunajem, ki jo je projektirala družba Junkers. Zaradi nerazumevanja od strani gotovih činiteljev je tedaj stvar padla v vodo in je dobil mesto Ljubljane zvezo z Dunajem Celovec. Potem je vsa stvar zaspala.

Sedaj poročajo iz Trsta, da namerava znana družba Cosulich začeti z zrakoplovno linijo Trst—Zagreb. Ta linija bi se potem nadaljevala do Budimpešte, kjer dobi priključek na že obstoječe linije Franco-Roumaine, ki vodi iz Pariza v Bukarešt. Trst pa ima že itak zračno zvezo z Zadrom ter Turinom skozi Benetke in Milan ter je priključen italijanskemu zrakoplovnemu omrežju.

Zanimivo je dejstvo, da se pri vseh teh načrtih nikoli ne omenja Ljubljana. Danes moramo stremeti za čim prejšnji priključek k ostalim zračnim linijam; kdaj bomo dobili zvezo z Zagrebom po naši zrakoplovni družbi, je težko vedeti, ker gre pri nas vse bolj počasi. Zato bi bilo umestno, da se kompetentni činitelji pri nas pobrigajo, da tudi naše mesto dobi čim prej zvezo z ostalimi zrakoplovnimi linijami. Ni nam treba posebej poudarjati važnosti in praktičnega pomena te zveze za naš osebni in poštni promet, saj je to že itak dovolj znano. Zato priporočamo, da kompetentni činitelji in korporacije se zavzamejo za to, da pride tudi Ljubljana, ki je sedaj izgubila Orientexpress, v mednarodni aeroplanski promet.

Regulacija naših rék

Kmetijsko ministrstvo je izdelalo predlog zakona o regulaciji naših rék, ki ima 7 členov.

1. Kmetijsko ministrstvo se pooblašča, da v dobi 12 let izvede vsa dela, ki so potrebna za plovbo, odtok vode in preprečenje poplav Donave, Save, Drave, Mure, Tise in Begeja.

2. Finančni minister se pooblašča, da za dela po čl. 1. predloži parlamentu zakonski osnutek za posojilo 560 milijonov dinarjev ali za protivrednost v tuji valuti. S posojilom bo razpolagal kmetijski minister.

3. Na predlog kmetijskega ministra bo ministrski svet odobril splošni program za potrebna investicijska dela kakor tudi projekt za administrativno plat odobrenih investicij.

4. Kmetijski minister se bo na podlagi podrobnega načrta briga in odredil, ali se bodo dela dala v izvedbo privatnikom ali bodo izvedena v državni režiji.

5. Stroški za vzdrževanje in popravila navedenih del za ves čas trajanja in za nova dela gredo iz posojila.

6. O izvedenih delih in o višini porabljenega kredita bo podano letno poročilo in račun skupščini.

7. Zakon se uveljavi, ko ga kralj odobri; za njegovo izvedbo se imata brigati finančni in kmetijski minister.

Iz motivnega poročila je razvidno, da bodo najprej začeli z čiščenjem savske struge. Za Savo se bo porabilo 250 milijonov dinarjev, za Dravo 45, za Muro 40, za Donavo 35, za Tiso 150 in za Begej 9, ostalo se porabi za nabave modernih strojev in manjše stroške.

Iz Obrtne banke. Neslednji teden se vrši plenarna seja Upravnega odbora Obrtne banke kralj. SHS. Poleg poročila o dosedanjem delu banke se bo razpravljalo o ustanovitvi novih podružnic v Ljubljani in Sarajevu.

Stavbeno gibanje v Zagrebu. Samo lani so v Zagrebu sezidali 13 štirinadstropnih hiš, 25 trinadstropnih, 23 dvonadstropnih, 101 enonadstropno ter 180 prtiličnih. Pričakuje se, da se bo letos zgradilo še več. Po vojni se je sezidalo 1582 zgradb z 5314 stanovanji in 12.155 sobami.

Trboveljska premogokopna družba. Delnice te družbe, ki so dosedaj kotirale na borzah v Ljubljani, Zagrebu, na Dunaju, v Zenevi, Lyonu in Parizu (6 borz), so s 1. januarjem letos začele kotirati tudi v Belgradu.

Nova banka v Zagrebu. S 1. februarjem t. l. začne poslovati v Zagrebu »Založna banka«, ki se bo razven z bančnimi posli bavila tudi z dajanjem posojil na zastavljene predmete (zastavljalnica).

IV. vinski sejem »Ljutomerčanec« v Središču ob Dravi se vrši dne 24. januarja 1928 ob 11. uri predpoldne v obširni zadržni kleti in gornjih prostorih te hiše, 20 minut od kolodvora. Vinskim kupcem se bodo nudila najboljša vina slavnega Ljutomersko-ormoškega vinogorja vseh leg, vrhov in vrst. Posebno letos se izplača, da obiščete ta stari in dobro vpeljani vinski sejem, ker je lanske vinske kapljice res izborne kakovosti in se vam bo nudil najboljši pregled čez razpoložljive množine vinskih sort od navadnega do najfinjšega blaga. Za polovično vožnjo je zadruga že zaprosila. A topla jedila in prostore bo izdalo preskrbljeno. Vozovi, oziroma sani na kolodvoru na razpolago. Obiščite torej gotovo ta IV. vinski sejem v Središču. Cene bodo zmerne in blagu primerne kakor prejšnja leta, ko se je ta dan prodalo na tisoče hl Ljutomerskih vin.

VESTI IZ INOZEMSTVA.

Delniške družbe v Italiji. V letu 1927. je bilo ustanovljenih v Italiji družb s kapitalom 1840 milijonov lir (1926 2100 milijonov, 1925 6180 in 1924 3050 milijonov lir).

Tržaški pristaniški promet. V letu 1927. je znašal promet v tržaškem pristanišču 4.898.000 ton

napram 4.767.000 tonam v letu 1926. Promet se je torej povečal za 2,7%.

Iz italijanskega gospodarstva. »Adria«, družba za kemično industrijo znižuje kapital od 80 na 15 ter zopet povzbuje na 80 milijonov lir.

Nemško-italijanski gospodarski spor. Ker se je imel letošnji milanski sejem vršiti v znamenju zmage 1918., je Nemčija odpovedala svojo udeležbo. Poleg tega Italija zadnje čase zelo ovira uvoz nemškega blaga in pričakovati je še večje zožitve trgovinsko-političnega spora zaradi ustanovitve urada za kontrolo zunanje trgovine.

Promet v antwerpem pristanišču je znašal lani 23.490.000 ton napram 22.794.000 tonam v letu 1926. in 14.147.000 tonami v letu 1918. Kakor kažejo te številke, se je antwepsko pristanišče ogromno razvilo. Sedaj se pristanišče zopet razširja in se bo njegova trgovska kapaciteta skoro trikrat povečala in promet bo gotovo še ogromno narasel.

Nemške reparacijske datjave. Po poročilu reparacijskega agenta je Nemčija v decembru 1927 plačala v gotovini 63,5 milijona zlatih mark (v IV. Dawesovem letu do 31. decembra 1927) 283,5 milijona. Jugoslavija je prejela 3,2, oziroma 15,69 milijona mark.

Borza

Dne 13. januarja 1928.

DENAR.

Zivahnost na deviznem tržišču je ponehal; današnji promet je bil znatno manjši kakor včerajšnji. Edino Trst je popustil od 800.50 na 800.25, do čim so Curih, Dunaj in Praga ostali neizpremenjeni, Berlin in Newyork sta se pa neznatno uvrstila. London je bil za 5 par dražji v zvezi z mednarodno evrsto tendenco (v Curihu 25.815, včeraj 25.295). V Curihu se je večina deviz uvrstila. Dinar notira 9.14. Večino povpraševanja je zopet krila Narodna banka; privatno blago je bilo v devizah: London, Newyork, Pariz in Trst.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi 13. jan. 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 12 l.
Berlin	13.525—13.555		13.54	13.53
Curih	10.929—10.959		10.944	10.944
Dunaj	8.00 — 8.03		8.015	8.015
London	276.70—277.40		277.40	276.90
Newyork	56.68— 56.83		56.78	56.77
Pariz	222.75—321.75		233.75	—
Praga	164.05—168.85		164.45	168.45
Trst	299.25—301.25		301.25	300.50

Zagreb. Amsterdam 22.89—22.95, Berlin 13.525—13.555, Curih 10.929—10.959, Dunaj 8—8.03, London 276.60—277.40, Newyork 56.674—56.874, Praga 168.05—168.85, Trst 299.50—301.50.

Belgrad. Berlin 13.525—13.555, Curih 10.929—10.959, Dunaj 8—8.03, London 276.70—277.50, Newyork 56.68—56.88, Pariz 223—225, Praga 168.05—168.85.

Curih. Belgrad 9.14, Berlin 123.67, Budimpešta 90.70, Bukarešt 3.20, Dunaj 73.18, London 25.815, Newyork 518.95, Pariz 20.4125, Praga 15.88, Trst 27.46, Sofija 3.74, Varšava 58.25, Madrid 88.625.

Trst. Belgrad 33.31—33.34, Curih 963.25—365.25, Dunaj 245—270, London 92.20—92.22, Newyork 18.89—18.90, Pariz 74.55—74.65.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.43, Kodanj 190, London 34.6225, Milan 37.535, Newyork 709.50, Pariz 27.92, Varšava 79.54. Valute: dolarji 706.90, angleški funt 34.60, francoski frank 28.10, češkoslovaška krona 21.

Praga. Deviza: Lira 178.70, Belgrad 59.40, Pariz 182.66, London 164.50, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176.25, Berlin 7.41, London 276.25.

VREDNOSTNI PAPIRI.

V Ljubljani Kranj, industr. 350 den. V Zagrebu je danes vojna odškodnina zopet poskočila in bila zaključena celo po 430, manj se je uvrstila za februarjski termin. V bančnih in industrijskih papirjih ni izprememb.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Kred. zavod 160 den., Vevče 135 den., Kranj, industr. 350 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 85.75—86, agrari 52, vojna odškodnina 428—430, febr. 396—397, Hrv. esk. 85—86, Hipo 57.50—58, Jugo 96.25—96.50, Pradedion 875, Ljublj. kreditna 135, Sečerana 540—545, Drava 570, Slavonija 13.50, Trbovlje 465—474, Vevče 135—136.

Belgrad. Narodna banka 5600, vojna odškodnina 426—427 (400), ult. marec 396.50—397 (2100), Belgrajska zadruga 5500—6000, Rdeči križ 55, 7% invest. posoj. 85.75—86.25.

Trst. Adria 197, Assicurazioni Generali 4045, Cosulich 190, Riunione adriatica 2530, Tripovich 256, Split cement 245, Trž. Lloyd 685, Dalmatia 117, Oceanica 96.

Dunaj. Podon.-savsko-jadr. 86.35, Zivno 113.10, Hrv. esk. 10.30, Alpine 42.25, Leykam 11.50, Trbovlje 59.10, Gutmann 28.25, Slavonija 1.40.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami monte po kupčevti noti fko vag. nakl. post. 1 vag. po 250; iščejo se hrastove podnice 42 mm z nadmero 2 mm od 19—28 cm 2.85 m dolž. z nadmero 5 cm fko vag. meja 1240 den.; zaklj. 1 vag. Tendence mirna.

Drž. pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt., ml. tar.): Pšenica 78—79 kg 2% baška 350—352.50, jan. 352.50—357.50, sr. 347.50—350, slav 345—347.50, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana plačilo po prejemu 500, oves baški zdrav rešetan 300, koruza baška stara 270, nav. vozn. 275, nova časa prim. suha s kval. gar. 267.50, febr. 275, marec 280, april 285, maj 290; zaklj. —. Tendence evrsta.

Novi Sad. Pšenica bač. in ban. 300—310, potiska 305—315, gor. ban. in sr. 297.50—307.50, slav. 300—304, rž bač. 235—290, ječmen bač. 245—250, srem. 265—270, oves bač. ban. srem., slav. 250—260, koruza bač. stara 227.50—232.60, nova 215—225, ban. in srem. 215—225, moka 0 g in g 425—437.50, št. 2 405—415, št. 5 385—395, št. 6 312—325, št. 7 260—270, št. 8 200—207.50, otrobi: bač. 300—210, fizo bač., ban., srem. 360—365, Promet: 8 vag. pšenice, 2 vag. ječmena, 28 vag. koruze, 10 vag. moke.

Budimpešta (terminalska borza), 13. jan. Tendence mrdla. Pšenica marec 31.72, 31.62, zaključek 31.62—31.64, maj 32.15, 32.06, zaklj. 32.08—32.10, ckt. 29.78, 29.68, zaklj. 29.70—29.72, rž marec 30.54, zaklj. 30.48—30.52, okt. 24.74, 24.76, zaklj. 24.72—24.74, koruza maj 25.90, 25.82, zaklj. 25.82—25.84.